

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pekt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér pekt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Thaly Kálmán a ravatelon.
- Összeesküvés Péter király ellen.
- Kossuth, Tisza, Andrássy a királynál.
- Sulyos vádak egy igazgató ellen.
- Utazás a vonat tetején.
- Öngyilkos aradi tisztviselő.
- Az áruló kabát.
- Kulisszák mögül.
- Lefoglalták Bleriot repülőgépét.
- A nótárius.
- Kristóffy József cikke a válságról és a választó reformról.

A néppárt, mint ellenzék.

Arad, szeptember 29.

Tüskés utilapu mellé csak a néppárt adott bokrétát a magánéletbe vivő utra Wekerlének. A kontrasztot, a melyben ez az epizód a mult emlékeivel áll, igazán csak Szilágyi Dezső tudta volna élvezni. Kár, hogy a végzet az ő gunyra és mosolyra hajlandó lelkétől ezt a mulatságot megvonta. A néppárt, a mely a Wekerle nevével összeforrott egyházpolitika ellen született meg, — a néppárt, egyedül a néppárt éljenzi Wekerlét, szemben a függetlenségi többséggel, a mely a felbomlott koalíció iránt való minden gyűlöletét mintha Wekerlén akarta volna kitombolni.

Mennyi öröme, vigasztalása, elégtétele volt Wekerlének a néppárt elszigetelt óvációjában, csak ő tudná megmondani. Lehet, hogy a figyelem első, jóleső hatása elfelejteti az ellenté-

teket, amelyek az ilyenkor egymással szemben álló férfiakat elválasztották. Azután: hol van már az egyházpolitika? Egyik napról a másikra új kérdések tűnnek föl a politika vizein, amelyek új csoportokra osztják a bennük uszókat. De a néppárt éljenzése nem azt jelentette, mintha Rakovszkyék Wekerlével politikai szövetséget akarnának kötni. Nem is úgy szólt ez az éljen, mint a hatvanhetesek demonstrációja a hatvanhétnek; annyira nem rajongnak a néppártiak Deák Ferenc hagyományaiért. Az az éljen nem Wekerlének szólt, hanem rajta keresztül a függetlenségi pártnak: az új ellenzék hadüzenete az új kormánypárttal szemben.

Még messze van a függetlenségi párt attól, hogy kormányt alakítson, hogy a többséggel járó politikai hatalom egyedüli hirtokosa legyen, — és már kifejlett sorban, ütésekre készen áll ellene az ellenzék. Nem érte készületlenül ez a pillanat. Hiszen a koalícióban a bomlás első részét az ütötte, hogy a néppárt egyszerre csak megkezdte a kerületekben a szervezkedést, minden szabódás nélkül kezdve ki azokat a kerületeket, a melyek a szövetséges függetlenségi párt birtokában voltak. S megkezdte az agitációt olyan programmal, olyan jelszavakkal, a melyek mind azt a vádat hegyezték ki, hogy a függetlenségi párt nem váltotta be, a mit a népnek ígért.

Es most ez a legközelebbi jövő képe: a néppárt, mint harcias ellenzék. A reakció pártja, a főpapság parlamenti előtábor, amely a főurak nagy részével is szövetségben áll mint demokratikus lobogókat lengető, a szocializmustól kölcsönvett jelszavakat is fityegtető, tömegekre pályázó és tömegeket fanatizáló ellenzék. Könnyű elképzelni, hogy ebből mi alakul ki, különösen, ha számításba vesszük mindazt és mindazokat, akik és amik ennek a szervezkedésnek rendelkezésére fognak állani.

S vajjon a ragaszkodás, amely a népet a negyvennyolcas hagyományokhoz, Kossuth eszméihez köti s amely ismételt erőpróbáit tette meg nem fog csökkenni, amikor az egyház nimbusza kerül vele szemben? A tömeg-pszichológia bizonytalan utakon tévelygő mesterség; amiért Ausztriában szükségszerűen a keresztény-szocializmus kapott erőre, azért nem bizonyos, hogy Magyarországon, ép a függetlenségi párttal szemben, ugyanolyan rohamosan fog növekedni a vele egyvérű politikai párt.

A függetlenségi pártnak minden esetre figyelmébe kell vennie ezt a fölvonulást. Ma még Ausztriával Béccsel áll szemközt, de ez csak addig tart, a míg a kibontakozásnak egyik vagy másik formáját, most vagy bizonyos idő múlva, egy törvénytelen kormány közbevetésével vagy anélkül, de utóbb mégis csak

A művész, otthonában.

Irta: Kanizsal Ferenc.

Ez nem volt az a közönséges elseje; ez, a szokásos számlák és részletek bajain felül házbérrel is volt sulyosbitva, ez ugynevezett évnegyedi elseje volt. Filisztereknek nem nagy sor, mert azok hónapoként félrerakják a fizetésükből a házbért és épp olyan pontosan fizetnek, mint amilyen pontosan és egyformán élnek minden nap. Csont Péternek, az ismert írónak, kerek száz forinttal kevesebb pénzt fizettek ki, a sok levonás miatt, mint amennyire mulhatlanul szüksége van. Amde még nem busult; bizó reménységgel sietett föl az Irodalmi és Művészeti Klubba, hogy résztvegyen a házbéreküzdelen vad csatáiban. A klub ezen a napon tényleg népesebb volt, mint egyébkor; mindenki itt akarta megszerezni a házbéret, kártyán, egymástól, — mert mindegyik ebben a közös bajban leledzett. Matematikailag kiszámítható: lehetetlen, hogy valamennyi megkeresse itt a házbéret, hiszen valamennyinek sokkal kevesebb a pénze. Az eredmény csak az lehet, hogy a küzdők közül talán minden hatodik-hetediknek üt be a szerencsepróba, a többiek elvérzenek...

Csont Péter hamar elkészült. Délután öt órákor már eljött a klubból és két forintja maradt. Mihez fogjon most? Hogy menjen haza? Mit mondjon a feleségének, — aki már ezer aggodalom közt várja bizonyára, annyiból inkább, mert hiszen ebédre sem ment haza.

Az asszony alkalmasint tele van gonosz sejtelmekkel.

Péter tehát éppen ellenkező irányban ballagott. És egyszer csak a Kálvin-térre ért. Eszébe jutottak egyetemi évei, amikor ezen a környéken, a diáknegyedben lakott, amikor gyakran sétált át a Kálvin-téren, éppen így pénz nélkül. Kártyán kifosztva a havi költségéből, amit elsejéknél pontosan küldött az atyja. Könnyű szívvel vette akkor az ily helyzetből származó kellemetlenségeket. Tultette magát rajtok bohém kedélylyel, sőt azt hitte, hogy illendő kötelessége is egy diáknak, anyagi zavarok közt evickélni. És most is, igen, de hogy is fél ő a fűszertől, a tejestől, a szabótól, a házmestertől, a végrehajtótól. Nem fél ő senkitől, csak a feleségétől. Mert szereti. És mert az asszony siránkozni fog, a gyerekek jövőjét fogja emlegetni és öngyilkossággal fog fenyegetőzni.

— Ej, még nem megyek haza. Még ráérek. Az asszony kétségbe lehet esve, de még remél. Még hiheti, hogy sok pénzt viszek haza. De ha egyszer otthon vagyok és szó nélkül ülök a vacsorához, tudni fogja, hogy megint siralmas napok következnek és hogy a vakmerő cipész ajánlani fogja, hogy inkább járjunk mezitláb, ha nem tudunk fizetni a szegény iparosnak. Pfuj.

— Pfuj! — ismételte magában Csont Péter és ballagott tovább; amikor észrevette a kávéházat, hol tizenöt év óta, hogy az egyetemről elszármazott, nem fordult

meg. Érdekes, meglepő és szenzációs lenne, ha im a régi asztal körül megtalálna barátait. Ha visszaidéznék ifjúságát, a gond nélkül, a reményekkel bőven aranyosat. Beért tehát a kávéházba. A régi asztal körül fiatal emberek ültek. Egészen fiatalok. Nem az ő barátai. (Hol lehetnek már azok? De azért mégis helyet foglalt egy kisebb asztalnál.

Egyszer csak melegség áradt szívébe. A szomszéd asztalnál egy hölgy azt a szépirodalmi lapot nézegette, amelybe Csont is szokott írni. A lapnak ebben a számában van egy fénykép, mely Csont Pétert ábrázolja, a kitűnő író — otthonában. A hölgy éppen ezt a képet nézegette, látható tisztelettel.

— Ime, mégsem vagyok utolsó ember — biztatta önmagát Péter. Aztán ismét sétálni indult és végre, nagynehezen, hazatért.

— Mennyi pénzt hoztál, Péter? — kérdezte a felesége és szomorú szemében néma vád felhői látszottak.

— Még nem hoztam pénzt. Holnap hozok pénzt.

— Holnap?

— Igen. Holnap. Hol vannak a gyerekek?

— Már lefeküdtek.

— Éhes vagyok. Vacsorázni akarok.

Csont Péter asztalhoz ült és a felesége szólanul tette elébe a tálat. Szorongó csend után Péter fölveti a szót:

— És te?

— Én?

függetlenségi párttal, mint egyedül lehető többséggel, megtalálják. Azután — a szociáldemokrata képviselőkre egyhamar alig számíthatni — a függetlenségi pártnak a néppárttal kell megvívni a kerületekért, a népért, sőt talán a veszedelemnek kitett hatalomért is.

Thaly Kálmán a ravatalon.

Előkészületek a temetésre.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 29.

Ma szállították Pozsonyba Thaly Kálmán holttestét, amelyet díszesen felravataloztak. Szakadó esőben érkezett meg a vonat. Az állomáson a város részéről Vámosi István tisztiorvos jelent meg, aki intézkedett, hogy a holttestet ne a város halottas kamrájában, hanem az evangélikus temető halottas házában helyezték el. Thaly Kálmán ugyanis ebben a temetőben díszes sírboltot emeltetett, amikor két évvel ezelőtt fogadott fia: Thaly Károly öngyilkos lett. Melléje fogják most temetni az özvegyt.

Pozsony városi törvényhatósági bizottsága helyettes polgármester elnöke alatt ma délutáni közgyűlést tartott, amelyen a temetés részleteit állapították meg. Elhatározták, hogy a város a halálozásról külön gyászjelentést ad ki, a temetés alatt meghúzzák a város háza nagyharangját, a temetési menet utolsó felén meggyújtják a gázlámpákat s gyászfátyallal fogják bevonni az utcai lámpákat. A pozsonyi Toldi-kör tegnap este hat órakor Braunsteiner Gusztáv királyi tanácsos elnöke alatt ülést tartott, amelyen kegyeletos szavakkal emlékeztek meg Thaly Kálmán érdemeiről. Az ülésről részvétáviratot intéztek az elhunyt özvegyéhez, Thaly Lászlóhoz. Elhatározták továbbá, hogy a temetés után le fogják leplezni Thaly Kálmán arkéjét, amelyet Vukovics Ándorné festett meg.

A képviselőházat Thaly Kálmán temetésén Mérey Lajos országgyűlési képviselő fogja képviselni s ugyancsak ő teszi le a ravatalra

a Ház koszorúját. Mérey Lajos és a képviselőház küldöttsége a holnap reggel 7 óra 55 perckor a nyugati pályaudvarról induló bécsi gyorsvonattal utaznak el Pozsonyba.

A Petőfi-társaság, amelynek az elhunyt tiszteleti tagja volt, részvéte jeléül megleghangu részvétáviratot küldött Thaly László országgyűlési képviselőnek Pozsonyba. A társaság ezenkívül koszorút helyez a ravatalra ezzel a felirással: „Haza hoztad bujdosó fejedelmünket, áldott legven emléked“.

Összeesküvés Péter király ellen.

Óltalmat kér a felség.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 29.

Már szinte napirenden kell tartani a Péter király, illetőleg a Karagyorgyevics dinasztia ellen való összeesküvéseket. Most azonban egy olyan összeesküvésről hoz hirt a táviró, a melyet lehetetlen figyelmen kívül hagyni. Péter király e legujabb összeesküvésről maga tett jelentést a szerb kormánynak, amelytől óltalmat is kért a dinasztiait fenyegető veszedelem elhárítására.

Zimonyból táviratozzák, hogy Belgrádban nagy összeesküvést fedeztek fel a dinasztia ellen. Az összeesküvők feje Gencsics dr. volt szerb miniszter, aki a Sándor király és Draga királyné elleni összeesküvést is szervezte és akinek ma is sok híve van Szerbiában. Kiderítették, hogy ennek a dinasztia ellenes összeesküvésnek, amelyet csak a minap pattantottak ki, Gencsics dr. az értelmi szerzője.

A leleplezést Novakovics ügyvéd, a király egyik bizalmasa tette, aki csatlakoztatott bizonyítékokat terjesztett a király elé, hogy Gencsics dr. összeesküvő, akinek célja: a Karagyorgyevics-dinasztia elűzése a szerb trónról és a Konaughti herceget koronázni királlyá. Novakovics ügyvéd rámutatott arra is, hogy Gencsics dr. azért utazik oly gyakran Párisba, hogy az ügy előkészítése céljából minél sürűbben érintkezhesék a herceggel. Pro-

dukált azonkívül egy levelet, amelyet Gencsics dr. intézett Krisztics őrnagyhoz az összeesküvés érdekében. Ez a levél is megerősíti azt a feltevést, hogy Gencsics hatalmas összeesküvést tervez.

Péter király értesítette a kormány tagjait az összeesküvésről, felhatalmazta a miniszteriumot, hogy szigorú vizsgálatot indítson és azokat a tiszteteket, akik gyanusaknak látszanak az összeesküvésben való részességben, az ország belsejéből helyezték el Belgrádba.

Belgrádból táviratozzák: Megbízható forrásból érkezett hírek szerint Péter király az ősz folyamán külföldi utra indul és mint végleg megállapították, meg fogja látogatni a bécsi és berlini udvarokat is.

Kossuth, Tisza, Andrássy a királynál.

A válság eseményei.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 29.

A válság mai hírei között kétségtelenül legérdekesebb s új az, amely arról szól, hogy a király Kossuth Ferencen kívül legközelebb kihallgatásra hívja Andrássy Gyulát meg Tisza Istvánt. Andrássy hír szerint új kibontakozási terven dolgozik s javaslatát a felség elé viszi.

Mai híreink itt következnek:

Wekerle, Kossuth, Andrássy és Tisza a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este utazott Bécsbe és holnap délelőtt jelenik meg külön kihallgatáson a királynál. Ezen az audiencián veszi át Wekerle a kabinet lemondására vonatkozólag a király döntését, amely előreláthatólag abban a formában fog megnyilvánulni, hogy a király tudomásul veszi a kabinet demisszióját, de megbizsa, hogy a válság elintézéséig vezesse az ügyeket. A miniszterelnök, aki referálni fog a képviselőház tegnapi ülésén beállott új helyzetről is, bizonyára kérni

— Igen. Vacsoráztál már?
— Nem.
— Hát akkor ülj ide.
— Nem kell. Nem vacsorázom.
— Hát akkor ne vacsorázzál. Bánom is mire valók ezek a jelenetek? Mit akarsz? Holnap lesz pénz. Amennyi kell. Ma nem érem rá fölvenni a fizetésemet. A Madách-színház igazgatója hívatott sürgősen. Megbeszéljük darabom vázlatát.

— Az a direktor az orrodnál fogva vezet, Péter. Csak hitetget, hogy jó kritikákat írj aínházról. Számár vagy, Péter. Ha neked tényleg, doronggal ütném azt a színházat. Akar aztán csakugyan megemberelné magát az igazgató.

— Kérlek, ne avatkozzál a művészi ügyeimbe. Az emberhez közöd van, mert az embernek felesége vagy. De a művész elérhetetlen magasságban áll asszonyi szempontokból.

— Jó, hiszen nem avatkozom semmibe. Ugy, ahogyan akarsz. Két hét múlva elérkezik a butorainkat.

— Nem árverezik el! — kiáltott dühöngve Péter és öklével az asztalra csapott.

Ezután megint csend következett. Péter csak villázt az ételben, de alig evett valamit. Majd kezébe vette az egyik estilapot és erős szándékkal a vezércikket próbálta elolvasni, a melyt sohasem szokott tenni, mert meggyőződése, hogy nincs alkalmasabb és haszontalanabb do-
— Hol voltál egész nap, Péter?

— Ej. Sok dolgom volt. Es említettem már.

— Hát mit mondott az igazgató?
— Miféle igazgató?
— A színház igazgatója.
— Vagy úgy? Várj, előbb elolvasom ezt a cikket.

— Péter, te nem beszéltél az igazgatóval.
— Hát akkor nem beszéltem. Bánom is én. Hogyan kellene neked? Hogyan parancsolod? Ha akarod: beszéltem. Ha akarod: nem beszéltem. Nekem egészen mindegy.

— Ha neked mindegy, nekem is.
— Valóban megható.
— Addig vagy boldog, Péter, amíg tördöm a dolgaiddal. Ha majd egyszer nem tördöm...

Az író itt majdnem elhagyta a türelme. A vad tombolást mégis legyőzte és inkább finom gunynyal próbált magának előnyt biztosítani a civakodás elhárítása céljából.

— Be kell látnom, asszonyom, hogy bölcsbben cselekszem vala, ha a szabómat veszem feleségül. Szigorú fickó az én szabóm, de mégsem tudja annyira enni a májamat, mint maga. Mit gondol, azért nősültem, hogy az adósságaim miatt a saját feleségem zaklasson leginkább? Köszönöm szépen ezt a házasságot. A helyett, hogy osztoznék a küzdelmeimben, a helyett, hogy vigasztalna és bátorítana, — maga suhogtatja, asszonyom, legnagyobb kéjjel a zaklatások korbácsát a vállamon. Jó. Én türok, mint a barom. En dolgozom, mint a rabszolga. Vagy nem dolgozom?

Hiszen maga tudja. Ejjel-nappal körmölkö, agyalok; két kézzel facsárom ki agyvelőmből a témákat, gondolatokat, éleket, hasonlatokat, ötleteket, hogy magának szép kalapja, a gyerekeknek új cipőjük legyen...

— Es főleg — szóit közbe az asszony — hogy hírnevet, hogy dicsőséget szerezz. Ne alakoskodjál: betege vagy a dicsőségnek.

— Én? Hahaha... Bár tudnék valami egyebet! Szeretnék fűszerkereskedő lenni, szeretnék postás lenni, vagy utcaseprő, akármi... de sajnos, nem értek semmihez. Csak történeteket hazudok, egyébhez nem konyitok. Pfuj, be utalom a mesterségemet. De nem erről van szó. Mondd meg, őszintén, igaz lelkedre: nem dolgozom-e többet, mint egy zsákoló munkás? nem fáradok-e jobban, mint egy kubikos? No, mond! Hiszen te látod, te olvasod!

— Mindez mit bizonyít, Péter? Csak azt, hogy epedsz, sóvárogsz a hírnév után. Ti, művészek, a világ kasza-kapakerülői, a világ lustái vagytok. De oly nagy bennetek a hiúság, hogy még dolgozni is képesek vagytok.

— Hát jó, — felelte Péter — legven igazad. Mától fogva nem dolgozom. Nem én t Egy betűt sem írok.

— Ne írj. Bánom is én.

— Nem bánod? Annál jobb.

Péter zsebrevágta a kezét. Hátat fordított az asszonynak és vagy egy negyedóraig sétált le-föl a szobájában.

Az asszony szólalt meg:
— Kiég a szemem. Ma délután leküldtem.

fogja a mielőbb való végleges fölmentést is, amely természetesen csak az új kormány kinevezésével együtt fog megtörténni.

A kibontakozásra döntő befolyással Kossuth Ferenc audienciája lesz, amelyet az eddigi hírek szerint Wekerle Sándor holnapi kihallgatása következtében szombat délelőttre fognak kitűzni.

Kossuth Ferenc elő fogja terjeszteni még egyszer az ő ismeretes kibontakozási tervét, amelynek elfogadásától vagy visszautasításától függ aztán a további kialakulás. A függetlenségi párton nagy bizalommal néznek Kossuth Ferenc audienciájára.

Ejjel jelenti tudósítónk:

Wekerle holnapi audienciáján a király valószínűleg elfogadja a kabinet lemondását, de megfogja bizni a jelenlegi kormány tagjait az ügyek tovább vezetésével.

Kossuth Ferenc kihallgatása szombaton, legkésőbb hétfőn fog megtörténni. Kossuth ez alkalommal előterjeszti a királynak újabb kibontakozási programját. Egyelőre más politikai kihallgatása nincs tervbe véve, de abban az esetben, ha Kossuth előterjesztéseit nem fogadja el a király, természetesen újabb politikai meghallgatása következik. Ez esetben a király elsősorban Andrássy Gyula grófot, az alkotmánypárt vezérét fogja meghallgatni, aki állítólag egy új programon dolgozik. E célból ma több nap tartózkodásra tiszadobi birtokára utazott.

Andrássy gróf után, az eddigi diszpozíciók szerint Tisza István grófot hallgatná meg a király.

Kossuth kibontakozási terve.

A király Kossuth Ferencet, mint a többség vezérét, szombaton kihallgatáson fogadja. A B. H. szerint Kossuth ez alkalommal előterjeszti a felségnek kibontakozási tervét, mely főbb pontjaiban a következő:

I. Kossuth javasolja azt, hogy őfelsége bizza a kormányt a függetlenségi pártra, amely a maga részéről megbékül azzal a gondolattal, hogy a király bizalmi férfiakkal képviseltesse

a cselédet egy liter tejért, pénz nélkül. Azt üzenték, hogy náluk nincs bevezetve a hitel. Értsd meg, Péter, nekünk egy krajcár hitelünk sincs, mert az egész Csillag-utca tudja, hogy pontatlanul és részletekben fizetjük a házbért, mert az egész utca tudja, hogy nálunk gyakori vendég a végrehajtó.

Péter idegesen vágott közbe:

— Mennyi pénzt szoktál tőlem kapni havonta?

— Tudom is én.

— Nem tudod? Legalább ötszáz forintot. Néha többet. Melyik férfi keres ebben a nyomorult piszok kis utcában ennyit?

— Ez igaz, Péter. Nem is volna baj semmi; és én lennék a legboldogabb asszony, ha ezt a pénzt minden elsején, egy darabban, pontosan hazahoznád. De ma öt forint, holnapután tíz, nyolcadikán száz, aztán megint öt forint és így tovább... Hidd meg, hogy egy összegben százötven forint is elég volna... Mikor javulsz meg, Péter? Egy kifizetésű hitválnaknak nyílt hitele van akármelyik boltban. És nekem, Csont Péternek azt merik üzeni, hogy nem hiteleznek egy liter tejet sem! Szégyeltem magam és elpirultam a szolgálonk előtt.

— Ezt a leckét megérdemelted, fiam! — felelt kis szünet után az író — megérdemelted, mert ha ilyesmi is bánt téged, ha te egy buta tejkereskedő véleményére is adsz valamit, akkor nem lett volna szabad hozzám feleségül jönnöd; akkor egy pestisztiszthez kellett volna menned. Nos fiam, én füttyölök a Csillag-utca

a maga álláspontját az újonnan kinevezendő (függetlenségi) kormányban.

II. A megalakulandó függetlenségi kormány ideiglenes jellegű volna s egyedül a választási reform megalkotására vállalkoznék. De gondoskodni tartoznák az államháztartás rendjéről, a delegációk zavartalan működéséről, az annexió költségeinek fedezéséről, a normális katonai terhek vállalásáról, továbbá a boszniai kérdés valamilyen, ideiglenes természetű (tehát osztrák izü) rendezéséről. A katonai kérdés egyébként kikapcsolatnék.

III. A bankra nézve provizórium jönne létre, amely három évre meghosszabbítaná a közös bank szabadságát. Kossuth azonban fölhatalmazást kér annak a kijelentésére, hogy a megalakulandó függetlenségi kormány előkészületet tesz az önálló bank fölállítására nézve.

Justh Gyula az alelnökök lemondásáról.

Egy hírlapíró ma délelőtt beszélt Justh Gyulával, a képviselőház elnökével, a parlamenti elnökségi válságról. Arra a kérdésre, hogy a két alelnök lemondása folytán milyen álláspontot foglal el, a házelnök következőleg nyilatkozott:

— A képviselőház két alelnöke lemondott állásáról és én ezen lemondást a Ház legközelebbi ülésén tudomásulvétel céljából be fogom jelenteni. Hogy a két alelnöki állás betöltése tekintetében a képviselőház miként fog határozni, azt én nem tudom.

A két alelnök lemondása politikai okokból történt. Ez a lemondás az én állásomra nézve semmiféle kihatással nincsen.

Én megyek a magam útján. Engem a függetlenségi párt, tehát a képviselőház többsége jelölt az elnöki székbe. Igaz, hogy a koalíció választott meg engem, de a függetlenségi többség bizalma folytán. Én megmaradok állásomban és tisztségemben mindaddig, amíg a függetlenségi párt, tehát a többség bizalmát birni fogom. Nekem a lemondásra semmi okom sincsen. A képviselőház két alkotmánypárti alelnökének a lemondásához semmiféle megjegyzést nem tehetek, csak fölemlítem, hogy egyidejűleg a Ház három alkotmánypárti jegyzője is lemondott tisztségéről.

Az alelnökök és a jegyzők lemondását a politikai helyzetben beállott változásokból kifolyó eseménynek tartom.

véleményére. Mi közöm nekem a Csillag-utcahoz? Kérdezd meg az ország közönségét, hogy ki vagyok én. Miért fordulsz információért a tejkereskedőhöz? Miért a fűszereshoz? Az országot kérdezd meg fiam. A válasz meg fog nyugtatni téged. Ha a feleségem akarná lenni, igazán és nem csak formailag a feleségem, akkor nekem is épp úgy el kellene nézned az emberek feje fölé, amint azt én teszem.

Csont Péter, abban a meggyőződésben, hogy no, most jól lefőzte az asszonyt, — átment a dolgozó-szobájába.

— Megyek agyalni! — mondta — hajnalig fogok dolgozni. (Hadd sajnálja az asszony.)

Csont Péter ellenben nem dolgozott. Hanem a már említett szépirodalmi lapot vette a kezébe, mely felbontatlanul volt odalökve az íróasztalára. Fájt neki, hogy a felesége még csak bele sem pillantott a lapba.

— Biz Isten, ezzel a fáradsággal a szabómat is elveheltem volna.

Nézte, sokáig nézegette a szépirodalmi lapban közölt képet és sokszor elolvasta az alája írt hízelgő cikket. (Amde nagyon szűkszavunak és irigynek találta. Nem volt megelégedve.)

Igy mult el Csont Péteréknél az elseje. Valahol pedig a vidéken, egy titkos költő, átlapozván a folyóiratot, mely vas következetességgel nem közli beváldott verseit, — nos, ez a titkos költő vágyva irigyelte Csont Pétert, a művészt, otthonában...

Wesselényi Ferenc — a bankkérdésről.

Wesselényi Ferenc báró, aki a függetlenségi pártból való kilépése óta egészen visszavonult a politikától, ma egy újságíró előtt ezeket mondotta:

— En éppen a bankkérdés miatt léptem ki annak idején a kvóta emlékeztető tárgyalása alkalmával a függetlenségi pártból. Engem nem ejtett tévedésbe az Ausztriával kötött ama megállapodás, hogy most már szabad kezet nyertünk a bankkérdésben. Ennek a harcnak, — Holló tegnapi beszéde után, mely minden tekintetben okos és helyes volt, — be kellett következnie. Ha komolyan akarjuk az önálló bankot, a függetlenségi pártnak csak most kezdődik meg a harca. Ezért a kilépés után én nem csatlakoztam egyik párthoz se. Most október 5-ike után kezdődik a harc az önálló bankért. Én hiszem, hogy a függetlenségi párt egységesen fogja megvívni a harcot és akkor én is ki fogom venni a küzdelemből a magam részét és kérni fogom újbóli felvételemet a függetlenségi pártba.

A hadügyi költségvetések.

Bécsből jelentik: A Fremdenblatt írja: Egyes lapoknak a jövő évi közös költségvetés hadügyi követeléseinek állítólagos redukálásáról szóló hírei, — aminek kijelentésére fel vagyunk hatalmazva — egyáltalában nem bírnak alappal. Az 1910. évi hadügyi költségvetést az e hó 18-iki közös miniszteri értekezleteken véglegesen megállapították. Változás annál kevésbé volt eszközölhető, mert a kabinetválság legutolsó stádiuma az említett értekezlet után állott be. Ennek megállapításához még hozzáfűzzük, hogy a hadügyi költségvetés túlköveteléseit tudunkkal teljes egészükben vagy túlnyomó részükben ezen kiadások folytán álltak elő, melyek Bosznia és Hercegovina annexiójából folytak. E kiadások annak idején az osztrák és magyar kormány hozzájárulásával tétettek meg és ugyancsak az osztrák és a magyar kormány folyósították a megfelelő előlegeket. Eme, már kiadott összegek törlése a hadügyi költségelölányzatból tehát előre is kizártnak tekinthető.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elkobzott hajójegyek. Tegnapi számunkban megirtuk, hogy az aradi királyi ügyészség indítványára a vizsgálóbíró, több szapáryligeti lakos címére küldött hajójegyet foglalt le. Ma ismét elkoboztak ugyancsak Szapáryligeten néhány hajójegyet. A jegyeket ezuttal Brémából küldötték.

§ Az urinó fogsora. Kecskemétről írják: Hónapokkal ezelőtt történt, hogy egy pestmegeyi uriaszony teljes fogsort rendelt az egyik ismert nevű fogásznál. Az asszony azonban úgy találta, hogy a fogsor nem jól illeszkedik a szájába, kissé nagy neki s így visszaküldötte azt a mesterének. Mivel pedig fogsor nélkül egy asszonynak bajos megjelenni, azonnal megrendelte azt egy másik orvosnál. Az első fogász beperelte az uriaszonyt a járásbírósnál a fogsor áráért. Most volt ebben az érdekes ügyben a tárgyalás a kecskeméti járásbíró előtt. Megjelentek ott a felek, akiknek kihallgatása után érdekes momentum következett. A bíró elrendelte a szakértői szemlét, ami úgy történt, hogy a járásbíró vezetőjének tárgyalótermében a szakértők beillesztették az uriaszony szájába a fogsort, hogy meggyőződjenek, vajjon tényleg nagy-e, vagy megfelelő. A szakértők véleménye az volt, hogy bár a fogsor kissé nagy, használhatóvá lehetett volna tenni és így nem volt oka azt visszahívni. A szakértői vélemény alapján a bíróság kötelezte az alperes urnót a fogsor árának megtérítésére. Alperes nő felebbezett az ítélet ellen.

Öngyilkos aradi tisztviselő.

Életunt elmebajos.

— Az Aradi Közlöny közléstől. —

Arad, szeptember 29.

Ma reggel egy aradi előkelő szállodában mellbe lőtte magát *Mindszenti Mihály* aradi jószágigazgatósági tisztviselő, akit a múlt évben elmebaja következtében szanatóriumba vittek. A szimpatikus, szorgalmas hivatalnok üldözési mániába esett és ez idézte elő mai végzetes cselekedetét is. Mindszenti nemrég gyógyultan boesátották el a szanatóriumból, de úgy látzik baja kiujult és tragikus elhatározásra késztette. A tisztviselőt a kórházba szállították és súlyos sebével ott fekszik mindaddig, míg állapota megengedi, hogy szülei haza, a csongrád megyei Mindszentre vitessék.

Az öngyilkosságról ezt a tudósítást közöljük:

Az öngyilkosság.

Ma reggel fél nyolc óra tájban egyfogatu bérkocsin hajtattott a Fehér Kereszt szálloda elé egy harminc év körüli fiatalember, aki a szálloda portását félrehívta és nagy titkolódzva egy szobát kért. A portás a 20-as számot adta oda és az idegen azonnal ki is fizette az árát. A bejelentő lapra a következő adatokat írta be:

Neve: Mindszenti Mihály.
Allása: Jogszigorló.
Születési helye és éve: Mindszent, 1878. IX. 22.
Allandó lakhelye: Mindszent.

Ezután lement a kávéházba és ott megreggelizett. Onnan átment az ifju *Klein Mór* papirkereskedésbe és névjegyborítékokat vásárolt. Fél kilenc órakor felment a szobájába, behívta a szobapincérs tollat, tintát kért tőle.

Egynegyed tizenkét óra körül a szálloda személyzete erős dörrenést hallott. Azt hitték, hogy az utcán történt a lövés és valamennyien leszaladtak, hogy megnézzék, mi történt. Miker a 20-as számú szoba mellett futottak el, abban a pillanatban megismétlődött a lövés. Visszafordultak a zaj irányában és a 20-as szoba ajtajához mentek, ahonnan a lövés után nem hallatszott a legkisebb nesz sem. Az ajtót akarták kinyitni, de az zárva volt. Létrát hoztak és az ajtó feletti ablakon benéztek. Az ágyon fekve, vérezve vergődött a vendég, aki fél kilenc óra tájban foglalta el a szobát.

A rendőrség vizsgálata.

Braun Gusztáv, a szálloda tulajdonosa telefonon tett jelentést a történetről a rendőrségnek és onnan *Szcepkovszky Teofil* ügyeletes rendőrhadnagy, továbbá *Prohászka László* dr. tisztiorvos mentek ki az öngyilkosság színhelyére. Feltörték az ajtót és behatolás után megállapították, hogy öngyilkosságot követett el az, aki *Mindszenti Mihály* jogszigorlónak írta be magát a bejelentő lapba. Azonban *Szcepkovszky* rendőrhadnagy rögtön konstataulta, hogy az eszméletlenül fekvő és ki nem hallgatható öngyilkos nem a valóságnak megfelelően töltötte ki az állását jelző rovatot, mert nem jogszigorló volt, hanem a földmivelésügyi minisztérium státuszába tartozó számellenőr, aki még tavaly az aradi jószágigazgatósághoz volt szolgálattételre beosztva. Mindszenti 1908. szeptember hónap elején elmebajjal szállították fel Budapestre a *Schwartzter*-szanatóriumba gyógykezelés céljából.

Prohászka dr. megvizsgálta a sebesülést, megállapította, hogy a löcsatorna a harmadik és negyedik borda között van, ahol két golyó hatolt a testbe és életveszélyes sebesülés történt. Rögtön intézkedett, hogy a mentők a kórházba szállítsák a halálal vívődőt, ahol az orvosok azonnal vizsgálat alá vették és szintén megállapították, hogy a sebesülés nagyon veszélyes.

Az utolsó levelek.

A rendőrhadnagy még a szállodai szobában a néhány másodpercre magához tért embert megkérdezte, szülei hol laknak és hagyott-e hátra leveléket?

Érthetetlen szavakat mormogott és szeméi intésével a szoba közepén álló asztalra mutatott. Az asztalon összevissza dobálva feküdtek az öngyilkos ruhadarabjai és alattuk találták meg azt az öt levelet, melyeket ma írt névjegyeire és valamennyit a rendőrségre bízta.

Mindszenti a következőket értesítette az öngyilkosságáról:

Ebers Károly földmivelési miniszteri tanácsost Budapesten.

Ausztierweil László dr. törvényszéki orvost Aradon.

Vecsey János vámhivatali tisztviselőt Aradon.

Lówi József községi segédjegyzőt Mindszentem

és végül az aradi rendőrséget.

Az öngyilkosság okai.

A már egy esztendő óta elmebajos fiatal ember üldözési mániában szenvedett és valószínű, hogy ez a rögeszme szülte lelkiállapot adta kezébe a fegyvert is. Hogy az öngyilkosságra régebb idő óta készült és otthon Mindszentem is észre vették, milyen terveket forgat agyában, annak bizonyítékául szolgál a mindszenti főszolgabírónak alább közlendő sürgönye. Néhány héttel ezelőtt boesátották el mint gyógyultat a fővárosi szanatóriumból és Mindszentemre, szülei lakóhelyére utazott. Pihenni akart otthon, hogy ismét megkezdhesse a jószágigazgatóságnál szolgálatát.

Ugy látszik azonban, hogy gyógyítása nem volt tökéletes, vigyázni kellett a szerencsétlen fiatal emberre. Az utóbbi napokban annyira fokozódott ismét a baja, hogy közveszélyessé vált. Ezért a mindszenti főszolgabíró ma a következő táviratot intézte az aradi rendőrséghez:

Mindszenti Mihály 31 éves, közép termetű, szőke, mindszenti illetőségű, elmezavaros egyén, valószínűleg a reggel kilenc órakor érkező vonattal Aradra szökött. Kérem további intézkedésig letartóztatni és hivatalomat értesíteni.

Főszolgabíróság.

A sürgöny háromnegyed tizkor érkezett a rendőrségre. Azonnal keresésére indultak, a vasuti kirendeltség figyelmét is felhívták a netán vasúton érkező elmebetegre, de már csak az öngyilkosság elkövetésével szerzett a rendőrség bizonyosságot arról, hogy Mindszenti Aradon tartózkodik. A szállodai bejelentő lap ugyan már reggel nyolc órakor ki volt töltve, de ezeket csak minden nap délutánján szokták a bejelentő hivatalból a detektiv osztályba át küldeni felülvizsgálás céljából. A rendőrség tehát csak az öngyilkosságról értesíthette a mindszenti főszolgabírót és arra kérte, a szülőkkel tudassa a végzetes tettet.

Az elmebajos tisztviselő.

Mindszenti, mint említettük, üldözési mániában szenvedett. Ez a betegség tavaly szeptember végén mutatkozott először. Hivatalnoktársai hamar észrevették az abszolút korrekt, szorgalmas ember betegségét.

Föltűnt, hogy szótlánul bolyong s látszott rajta, hogy valami nagyon mélyen foglal kezdatja. Kiderült, hogy ezek a jelek az elmebaj tünetei voltak. Mindszenti idegzete a túlfeszített szellemi munkától és fiatal diákkori nélkülözéseitől annyira megrongálódott, hogy a téboly örvényébe juttatta.

Múlt év szeptember 23-án a Városi-kávéházban fölkereste egyik ifjúkori barátját és elpanaszolta neki, hogy őt többen lopással gyanúsítják.

— Kik azok? — kérdezte a barátja és gyanus szemekkel fürkészte Mindszenti zavaros tekintetét.

— A Fehér-Keresztben egy asztaltársaság terjeszti rólam azt a hirt, hogy én elloptam *Kell* Lajos téli kabátját a színházban még a múlt évben. Azenkívül a korzón is sokan gyanus szemmel néznek rám. Én ezt tovább nem tűrhetem. Engem alaptalanul vádolnak, én nem loptam el azt a kabátot, hanem csak véletlenül eleseréltem. Kérlek, járj közbe, hogy azok a gazemberek hagyjanak föl az üldözéssel.

A barátja, aki rosszat sejtett, megnyugtatón igyekezett az ingerült embert. Ő azonban folytonosan izgatottan beszélt:

— Ez mégse járja, hogy az embert rendőrökkel, detektivekkel figyeltetik. Nem mehetek olyan helyre, ahol detektivat ne találnék.

Amikor Mindszenti elment, a barátja azonnal fölkereste *Török* Lajos rendőrfogalmazót és közölte vele a hivatalnok előadását, egyben fölvilágosítást kért tőle: csakugyan nyomoz-e ellene valamely ügyben a rendőrség?

— Semmiféle nyomozás nem folyik ellene, — mondta *Török*, — ugylátszik, az a szegény ember megőrült.

Azután Mindszenti barátja megkérdezte *Kell* Lajostól: hogyan történt annak a téli kabátnak az eleserése?

— Én nem tudok róla. Az én kabátomat soha senki nem cserélte el — mondta *Kell*.

Ekkor már nyilvánvaló lett, hogy a szegény Mindszenti üldözési mániába esett. A jóbarátja figyelmeztette erre Mindszenti tisztviselőtársait is.

A kártársak ekkor elhatározták, hogy megmentik a szegény fiut. Az egyik kollégája Budapestre utazott és sikerült Mindszenti csellek rávenni, hogy vele fölutazzék. Odafönt azután megvizsgáltatta a *Schwartzter*-szanatóriumban elhelyezte.

Mindszenti Mihály, aki, mint említettük, a csongrád megyei Mindszent községbe való, négy év előtt került az aradi állami jószágigazgatósághoz a földmivelési minisztériumból, ahol számellenőri rangban volt. Aradon a parcellázási munkálatok százejtési részét végezte és ellenőrizte tavaly szeptemberig a 31 esztendő, komoly, mindenki által becsült hivatalnok.

Bucszukodás a halál előtt.

Súlyos elmebaja nem gyógyult s mint aradi ismerőseitől értesülünk, az utóbbi időben különösen a legközvetlenebb környezetét gyanúsította azzal, hogy az ő megromlására és elpusztítására törekszenek. Ezt bizonyítja az a levél is, melyet barátjának, *Vecsey János* aradi vámhivatali tisztviselőnek írt.

Méltatlan és alaptalan meggyanúsítás és rágalmak ellen — írja Mindszenti — másként védekezni nem tudok, minthogy egyen lövöm magam. Gyávának csak látszotam,

mert nem volt kezemben az engem megillető fegyver. A legnemesebb és legőszintébb baráti érzelmekkel mondom önnek istenhozzádot, hű hiva *Mindszenti*.

Szüleivel, akiket végtelenül szeretett, megbékült a halál küszöbén a jobb sorsot érdemelt fiatalember. A meleg hangú levél, melyben tőlük bucsuzik, Löwi József mindszenti segédjegyzőnek van címezve és következőképp szól:

Kedves szüleim! Mindenkiel kiengesztelődve veszek bucsut az élettől. Az ég áldását kérem Reátok. Egyben kérlek benneteket, hogy végső kívánságom méltányolva, gondoskodjatok arról, aki közel áll szívemhez. A sirban sem lesz nyugodalmam, ha ezen óhajom nem teljesül.

Vád a szülők ellen.

A levélben gondoskodást kér valaki iránt, a ki szívéhez közel áll. Ugyanerre kéri a rendőrséget is, a melyhez intézett soraiban végrendelek és vagyona megosztásáról intézkedik. De ebben a levélben már szüleit vádolja.

Szüleimért éltem, — írja — bennük fájdalmasan csalódtam. Végső akaratom, testamentumom, hogy vagyonom fele része szüleimnek, másik fele pedig annak jusson, aki szívemhez közel áll. Szabályszerű végrendelet készítéséhez nincs időm. Nagyon félek, hogy a fegyvert kicsavarják kezeim közül. Meggyanusítások között tovább élni nem tudok, nem akarok. Tulvilági üdvösségemre esküszöm, és halálommal pecsételtem meg, hogy semmiféle gonosztettet nem követtem el. Ép ésszel, teljes öntudattal írom e sorokat és mint szabadítót, mint megváltót üdvözlöm a halált. Kérem a tekintetes rendőrkapitányságot, hogy halálomról a földművelésügyi miniszteriumot, az aradi kir. állami jószágigazgatóságot értesíteni sziveskedjék.

Arról, hogy ki az, aki szívéhez közel áll, nem nyújt felvilágosítást. Valószínű, hogy ez is csak beteg agyában élő hamis képzelet.

A többi levélben ismerőseitől és jóakaróitól bucsuzik és köszönetet mond azért, a mi jóval tettek.

Látogatás a kórházban.

Este felé a súlyosan megsebesült öngyilkos állapota kielégítőbbnek mutatkozott. Észméletét visszanyerte és kifejezte azt az óhaját, hogy Vecsey János barátjával szeretne beszélni. Mindszenti eme kívánságát teljesítették. Elhivatták Vecseyt, a kinek megjelenése látólag igen jó hatással volt a betegre.

— Kedves barátom — mondotta Mindszenti az ágyához közeledő látogatónak — ennek úgy kellett történnie. Az ilyesmin tul kell esni. Örülök, hogy a nevem napján cselekedtem meg. Arra kérlek, hogy gondoskodjál a végrendeletem végrehajtásáról. Az a négyezer korona, a mit az államtól végkielégítésként kaptam, a vagyonom.

A beszéd nagy megerőltetésébe került a sérülés következtében kinlódó embernek. Vecsey azzal az ígérettel, hogy holnap ismét meglátogatja, elbucuzott és elhagyta a kórtermet.

Éjjel, mint a kórházból értesülünk, Mindszenti állapota súlyos, de a körülményekhez képest kielégítő.

Andrássy Gyula utazása. Mint a „Bud. Tud.” jelenti: Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma reggel tiszadobi birtokára utazott.

Justh Kossuthnál. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma délben felkereste Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert. A két államférfiu tanácskozásán a politikai helyzettel foglalkozott.

Lefoglalták Bleriot repülőgépét.

Meglepetés a berlini versenyen.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 29.

Berlinben most versenyre keltek a világ legnevesebb aviatikusai az ott rendezett repülőgép-versenyen. A berlini verseny közönsége számára a mai nap szokatlan eseményt hozott. Hiába várták Bleriot fölszállását, mert a világhírű föltaláló szó nélkül ott hagyta a versenyt a fölszállási-díj zsebrevágása után. Ezért a verseny rendezősege lefoglaltatta Bleriot repülőgépét.

A versenyről szóló táviratokat érkezésük sorrendjében itt közöljük:

Mourmelonból jelentik e hó 25-éről: Kutassy Agost dr. magyar aviatikus ma Farman-gépen harminc kilométernyi utat tett meg harmincegy pere kétödöd másodpere alatt. Kutassy az első magyar aviatikus, aki repülőgépen fölszállást végzett. Berlinből táviratozzák: A nagy berlini légsport-hét harmadik napja sokkal élénkebben folyt le, mint a két első nap. Delfalé az idő kiderült és a nézők óriási tömegei özönlöttek ki a verseny helyére, Johannisthalba. A széljárás is kedvezőbb volt tegnap, mint a verseny két első napján. Elsőnek Rosier jelent meg a pályán. Gyorsan a starthoz állítják a Voisin-féle repülőgépet és megindítják a motort, de a gyújtókészülék nem működik. Megismétlik a kísérletet, a gép végigfut a pályán, de a motor nem működik rendesen, megállítják tehát a gépet és a kísérletet abbahagyják. Kis idő múlva de Caters báró áll a starthoz, de sajnos, neki sincs szerencséje. Folytonos zaj, zugás hallatszik és egyre pattognak a motorok, melyeket próbaképpen felcsavarnak. Azután egyes aviatikusok felszállanak. Mialatt Latham a tömeg ujjongása által kísérve, szép repülést végez, de Caters báró kénytelen feluton leszállani. Ezután a közönség egy darabig két aeroplan egyidejű röptében gyönyörködhetett. Bleriot a legtovább maradt a levegőben. Bleriot ezután leszállt s újra felemelkedik, mire nagy szabályszerűen körülrepül a pályán, gépét a földről mindig egyforma távolságban tartva, mialatt Rosier, ki újból starthoz áll, új erőfeszítéseket tesz, hogy felrepüljön. — Péterváráról táviratozzák: Ma volt a Liebedi és Udsebn kormányozható katonai léghajók próbaröpülése. Az utazás, mely 500, illetve 800 méter magasságban történt, 70-85 pereig tartott. A Pétervárá-tól Lükovóig megtett ut 80 verst.

Berlinből táviratozzák: Ma folytatták a repülőgépversenyt, amelynek szenzációja Latham felszállása volt, aki 1 óra 11 perc alatt kerülőt tett nagy sebességgel. Lathamot fölszállás után a jelenlevő közönség nagy óvációban részesítette.

Ma azonban kellemetlen meglepetésben is részesült a közönség, amennyiben Bleriot felszállása elmaradt. Bleriot ugyanis még tegnap felszállt és dacára annak, hogy felvette a huszezer márka díjat, ma nem szállt fel. A mester ugyanis összeveszett valakivel és még tegnap este Kölnbe utazott. Miután megszegte a verseny feltételeket, megtörtént az a szokatlan eset, hogy visszakérték tőle a 20 ezer márka díjat, de Bleriot nem fizette

vissza. Erre lefoglalták a peroplánját, azt a házikót, amelyben a gép van helyezve, hatóságilag lepecséték. Ez volt az első eset, hogy repülőgépet foglaltak le.

Kulisszák mögül.

— Apró leleplezések. —

(A szép Róza karriérje.) Nemrégiben, szürke és kevesetmondó hír jelentette, hogy Kötányi Zsigmond, az államvasutak igazgatója házasodott. Menyasszonyának csak egyszerű vét hozdozta a hymenhir, annál jobban törtéjük az emberek, ma lakozhat a derék és szerű, de már kissé öregedő direktor meglepő határozása mögött. Nagy ur, méltóságos ur szokott ilyen esőndben házasságra lépni, ha az ügy mögött nem lappang valami, ami rem mint borzasztóan érdekli az embereket. Magánról lévén szó, az indiszkrét kíváncsiság sziz munkávak napfényre kaparta a szürke kis hírségi jelentés összes rejtett intimitásait. Kiderült, hogy a menyasszony, egy föltűnően szép és velt leány, éveken keresztül szegedi Lukácsnének, a Hitelbank igazgatójának házában. Nema mint osaládtag, nem is mint rokon, mint egyszerű társalkodónő a ház urnőjén dalán. Szerették, becsülték, de senkisémm az annyira, mint Kötányi Zsigmond, aki járató szegedi Lukácsékhoz és végül annyira bele tett a leányba, hogy nem tudott nélküle élni, leségül vette. És ettől a naptól fogva Róza akit egyszerűen csak így hívtak a direktorék, Rózának lett, a osaládnak disze, szemefény urnője oldalán ilyen érdekes és sikeres tást tett.

(Bárczy — függetlenségi.) Bárczy István a székesfőváros polgármesterét mindenki de tának ismerte. Tudtak róla, hogy a városházán bizalmából került a magas állásba. Ha felei ostorozták, az volt a legsúlyosabb vád, hogy Vázsonyi—kreatura, aki a demokráciát kedvez, mert megakarja hálálni kitűnő kortárs gálataikat. Maga Bárczy, ha alkalma nyílt, legszélsőbb demokráta-elveket hirdette a mesteri székből. Egyszóval olyan magatartást usított, hogy minden jó és hithű demokráta kén vallhatta őt elvtársának. Vasárnap aztán szerűen fölfordult ez a jámbor közhit. Péter Kossuth-szobor leleplezésénél Bárczy István leleplezte magát. Beszédet mondott és szavazott be:

— Mint a függetlenségi párt régi katonája . . .

Aztán beszélt tovább és még többször mondta, milyen harcos tagja ő a függetlenségi pártnak. Ünnepe után külön is megkérdezték a képviselők, hogy valóban a függetlenség pártjának vallja magát? Igen, — válaszolt Bárczy — és maradok. Kötányi Zsigmond és Kossuth Ferenc és az államügyminiszter Kossuth Ferenc és az államügyminiszter Kossuth Ferenc mellett. Hírül a városházán külön is kivette a demokráciától a hűségi fogadalmat.

(Opera a politikához.) A legrégebbi szaklap Magyarországon a Magyar Zenei Szekesztője Domény Károly, régi és kiváló zsidus. Ez a Domény eddig, ha megakart jelezni a magyar zene székházában, az Operában mindig drága pénzen megváltotta a jegyét. Szer csak go idolt egyet és kérvényt adott be a száros Imre igazgatóhoz, amelyben lapja re egy állandó szabadjegyet kér. Kérelmét az igazgató dokolta meg, hogy neki hivatásbeli kötelesség eljánni az Operába, mert régi lapját épp az

ának törzsközönsége olvassa. Állami színházról lévén szó, miniszteri engedély szükséges minden szabadjegy számára. A Zeneújság kérelmét azonban föl sem terjesztette Mészáros. Hivatkozva a szabályokra és a fennálló gyakorlatra, egyszerűen elutasította a következő megokolással:

— A Magyar Zeneújság nem lévén politikai lap, a kérelem nem volt teljesíthető.

Utazás a vonat tetején.

Aradtól — Mezőberényig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 29.

A gyermekmenhelyek ápoltsai sehogy sem tudják megszokni a rendes, tisztességes, szíves életet. Csaknem naponként akad a rendőrségnek dolga egy-egy megszökött gyermekkel, aki a rendet, fegyelmet megunva, megszökik a menhelyből s pár napi vándorlás és kaland után nyakra-főre szaporítják a rendőrség dolgait.

Most Mezőberényből jelenti tudósítónk, hogy ott egy, az aradi gyermekmenhelyből megszökött 14 éves fiugyermeket fogott el a rendőrség igen különös módon. A szökevény Aradtól—Mezőberényig az utat a személyvonat egyik kocsijának a tetején tette meg.

A 14 éves fiu kalandjáról tudósításunk a következő:

Ma a Csabáról reggel 7 órakor induló személyvonat, amely fél 8 óra tájban érkezett Mezőberénybe, egy különös utast hozott. Egy 14 éves gyerek huzódott meg egy harmadosztályú vasuti kocsijának tetején s erősen kapaszkodott egy vasrudba, hogy a gyorsan haladó vasuti kocsiját ne rázza.

A váltókezelő vasuti altiszt vette észre a különös utast s jelentést tett rögtön az állomásfőnöknek, aki megbizta a vasuti állomáson szolgálatot teljesítő rendőrt, hogy kerítse kézre a különös utast.

A rendőr az állomásfőnök felszólításának eleget tett s a 14 éves fiut elfogta, majd bekísérte a mezőberényi rendőrkapitányságra, ahol a fiatal gyerek elmondta, hogy őt Zelenkovits Lajosnak hívják, 14 éves és az aradi gyermekmenhelyről szökött meg tegnap éjjel. Hajnalig Aradon csavargott, akkor kiment a vasuti állomásra s mert már rég elhatározta, hogy Pestre megy, felült a Pest felé induló személyvonatra.

A vonat pár pere múlva megindult s neki észébe jutott, hogy mivel sem pénze, sem jegye nincsen, a legközelebbi állomáson ugyszer letelepszik, felmászott a kocsijának tetejére, ahol egész kényelmesen folytatta utját egész Mezőberényig.

Majd amikor a rendőrbiztos kijelentette, hogy visszakísérteti Aradra, sirva fakadt és fenyegetődni kezdett, hogyha őt százszor vizsgálják is, százegyszer is megszökik.

A kalandos szökevény fenyegetőzése dacára azonban egy rendőr kíséretében ma délután mégis visszahozták Aradra Zelenkovits Lajost s a menhely igazgatóságának majd lesz gondja arra, hogy a vállalkozó szellemű gyerekek ne egykönnyen tudják kijátszani felügyelőjüket s ne legyen módjában újra a szökési kísérletet megpróbálni.

Valószínűbb azonban, hogy Zelenkovits Lajost egy sokkal szigorubb menhely gondjaira bizzák, ahova az ország különböző gyermekmenhelyeiről szokták elszállítani a rakoncátlan, féktelen gondozottakat s amilyen az országban eddig csak három van s amelyeket az Országos Gyermekvédő Liga állított fel.

A nótárius.*

★

Van szerencsém Önöknek egy eleven nótáriust bemutatni; mert úgy tudom, Önöknek a városban nem igen van alkalmuk nagyon megismerni a magyar közigazgatás ezt a specialitását, mivel a nótárius csak falvakban tartózkodik: ott boldogítja az embereket adókitetéssel és behajtással, esketéssel és korteskedéssel. Egy válfaja ő a „homo sapiensnek“, melyet a tudósoknak meghatározni eddig nem sikerült. Igaz, hogy nem is sokat foglalkoztak még vele, de annál többet foglalkoztatják. Kiváltképen a tudós törvényhozók. Az összes törvényeket tudvalevőleg csak azért hozzák, hogy velük a nótáriusokat boldogítsák, akik állítólag a törvényt végrehajtani hivatvák. Azért is olyan jó végrehajtó a jegyző. Mellékhatása, hogy ő az ország porgyűjtője, mivel minden országos baklövésért rajta verik el a port. A jegyzőnek ugyanis mindenhez kell értenie, még ahhoz is, a mihez másoknak kell érteniök, mert ezek gyakran csak annyit értenek, hogy az ő dolgukat is a jegyzőnek kell érteni. És ha esetleg egyikük sem érti: azt elnevezik közigazgatásnak. Milyen nagy baj volna, ha ilyenkor a jegyző esztét vesztené, mert akkor eszeveszett közigazgatást csinálna. És, hogy ez nincs így, bizony csudaszamba megy. Mert, aki mindenkinek az esztét kell, hogy bírja, jól jár, ha el nem veszít valamit belőle.

A „jól jár“ kifejezésről jut eszembe, hogy a jegyzőnek járnia kell, mivel kivált a körjegyzőnek, a járás a főmestersége, például: amelyiknek 9 községe van. Minden község egy napi járás és szabály szerint minden községet hetenkint legalább egyszer meg kell látogatnia. Képzhetik, mennyit kell annak járni, hogy 6 nap alatt 9 napot járjon. 7-ik nap természetesen a pihenés napja, amikor tudniillik mind a 9 község megint hozzá jár be. Ez annyi járással jár, hogy a jegyző magát egészen lejárja s ha lejártta magát, akhór mehet.

Különbö az említett kirándulások egyesítik magukban a szokásos kirándulások összes kellemes oldalait. Eltekintve attól, hogy egyes helyre, ha a jegyző kirándul, a lába is rendesen kirándul; hanem ez még egyéb élvezetekkel is össze van kötve. Méltóságos léptekkel közeledik a bíró lakása felé. Ott üdvözlők a falu tanácsra összegyűlt kuvaszai s ő táncol előttük jobbra, balra; míg ki nem dugja az ablaknak nevezett nyíláson a fejét a falu feje, hogy a kutyák fejével beszéljen. Hosszu kapacitálás és egy pár kővel való argumentálás után a kuvaszok ellépnek s belép a jegyző, aki meg azt látja, hogy akkor meg a bíró uram táncol kimondhatatlan pozitúrában, lévén az ablaka akkora, hogy a fejét visszahuzni sem bírja, míg a jegyző is segítségére nem siet, aminek egy pár gyöngéd rántás után a kívánt eredménye meg is van.

Itt aztán hivataloskedik reggeltől estig; hallgatja a falu bölcseinek még bölcsebb tanácsait és a felek Ádám és Évánál kezdődő ügyeit-bajait. Tárgyal és veszekszik a felekkel, akik rendszeren egymás közt is összevesznek. Szed adót, ami különben a felek előtt is, neki is a legkedvesebb foglalkozás. Közben a bíróné szeretetreméltóságából meg is ebédel, kénytelenül bekebelezvén a puliszkával párosított rántottát, a mi, hogy jobb legyen, ujjnyi vastagon meg van hintve cukorral.

Végre, midőn estefelé a sok testi és szellemi élvezettől érzékei eltompulnak s feje zug: haza ballag, ahol végre üdítő pihenés várja. Megpihen tudniillik a szeme az őt váró. Virág Annán, akit az ura megvert s most azt akarja, hogy a jegyző tőle elválassa. S midőn ennek tragédiáját végig hallgatta, előkerül még Buda Juon is, akit meg a felesége vert meg,

* Felolvasta: Róka József p. ü. igazgató, a borosjenői jegyzői értekezleten.

s ezért más asszonynyal óhajt egybekelni, de csak 3 évre. Midőn végre sikerül meggyőzni, hogy ez nem megy így, szíója az urakat, hogy hát minék gondolták ki azt a cibil házasságot, ha az ember még a feleségét sem kergetheti el vele.

Most jön a lelki üdülés. Felbontja a postát. A hány lehető és lehetetlen, elképzelhető és elképzelhetetlen hatóság van, mind küldi üdvözlését; 1-ső: „Felhivom, hogy azonnal Domszögögre szálljon ki és 24 órán belül... 2-ik: Meghagyom, hogy azonnal Kisfalura szálljon ki és 24 órán belül... stb.“

— No, hát nem megyek sehova.

Leveti magát a diványra és gondolkozik, hogyan lehetne jelen egyszerre négy helyen is. A hajszála is égnek mered az embernek asok meghagyástól, ha ugyan még nem kopasz; mert akit annyian koppasztanak és akinek magának is mestersége a koppasztás, csoda, ha maga is nem kopasz.

A jegyző olyan, mint Schiller harangja, végig kíséri az embert születésétől a haláláig. Mert a születést nála jelentik be, a házasságot előtte kötik, az adót ő hajtja be és a halottat sem temetik el az ő közbejötté nélkül. Sőt néha még halottkém teendőket is végez; mert néha a halottkém azt írja be: „A halál oka: Domnu dr. N.“ Ebben nem tudom, hogy a halottkémeinket a tudatlanság vagy az igazság feltétlen szeretete vezérli-e? Tudva, hogy igazság csak a halálban van. Mert sok embernek halála az igazság. Azért mondja a közmondás: „Szólj igazat, betörök a fejed“. Ez az igazság azonban a jegyzőnél nem vált be; mert ha igazat mond, betörök ugyan a feje, de akkor is betörök, ha nem mond igazat. Neki mindenképen betörök; pedig ez nem igazság. Mert a jegyző feje a szolgabíró. Tehát ha a jegyző igazat szól, a szolgabíró feje kellene, hogy betörjék. S még ez sem lenne teljesen igazság, mert a jegyzőnek tulajdonképen több feje is van. Mondja is a nép, hogy valódi sárkány.

De kezdem észrevenni, hogy felolvasásom hasonlít a körhöz, melynek vége nincs. Sejttem a mellett, hogy Önök azt mondják, bár eleje se lett volna. De tisztelt uraim, ugy-e bár már Önök is tapasztalták, hogy a jó gondolatok abban különböznek a rossz gondolatoktól, hogy míg amazok ritkán és későn jönnek, addig ezek bőven és korán teremnek. Különböben így van ez mindennél a világon. A mi jó, az ritkán és későn jön. A jó jegyző — no meg más jó tisztviselő is — arról ismerhető fel leginkább, hogy ritkán és későn jár irodába és dacára annak, annyit végez, mint a többi tisztviselő, t. i. semmit.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Lupin Arzén*, dráma. Bemutató előadás. (C bérlet).

Péntek: *Lupin Arzén*, dráma. (A bérlet).

Szombat: *Casanova*, operett. (B bérlet).

Vasárnap: Délután marsékel helyárrakkal *Romeo és Julia*, szimű. Este rendes helyárrakkal: *Bőregér* operett. (C bérlet).

* A lovag ur. *Csergő* Hugó pompás vigjátékában, A lovag urban lépett ismét az aradi közönség elé *Beregi Sándor*, aki két év előtt mint bejegyzett jó színész távozott el Aradról. A két év alatt sokat haladt *Beregi Sándor* és ma György szerepében nagy sikerrel debütált. Játékában nyugodtabb, beszédében kifejezőbb, egész megjelenésében férfiasabb lett és mai szereplésével meghódította a közönséget, mely nyílt színen is többször és lelkesen tapsolt *Bereginek*. A kitűnő előadás érdemből kijutott *Várnay* tökéletes *Horn* lovagjának, *Delli* kiváló *Vidorjának*. *Harmath* Józsa nagyon kedves volt *Alice* szerepében. Kisebbszerepeikben is kitűnő produkáltak *Kesztler*,

Polgár, Leövey és Delliné. Az előadásokon gyakran megismétlődik, hogy a villamos lámpák gombját ugyan hiába nyomják meg, a lámpák ki nem gyuladnak, hanem azért a reflektorokkal vakító fényt árasztanak a színpadra. Az ilyen felületesség nevetséges és sokszor bosszantó, amit nagyon kevés gondossággal el lehet kerülni. H. G.

* *A jubiléus Szendrey.* Nyilvánosság nélkül, még a beavatottak gratulációit is kerülve érte meg Szendrey Mihály színházi direktorságának tizedik évfordulóját. Ma tíz éve kezdte meg igazgatói működését, mint a kassai új színház első igazgatója. Kassáról Bezeredy Viktornak, a színházi ügyek akkori intézőjének egyenes kívánságára vette át Relletől az elhanyagolt magyar színészet ügyét Pozsonyban és Sopronban, ahol sikerült is talajt szereznie a magyar színművészetnek. Aradra öt évvel ezelőtt jött Szendrey Mihály és itt érte meg direktorságának tíz éves jubileumát. Első társulatának tagjai közül Benkóné, Várnay és Kulcsár tartoznak ma is Szendrey társulatához.

* *A Jó Pajtás* című, most megjelent kedves gyermeklapról Sebők Zsigmond ezeket írja:

Valaki kopog az ajtón. Vajjon ki? Kérjük a lapok szives olvasóját, hogy ne csak ő maga nézzen ki az ablakon, megtekintendő, ki a kopogtató. Szólítsa oda gyermekeit is, mert a látogatás nekik szól. Ok bizonyára tüstént észreveszik, hogy a jövővény nekik való társ, egy új, vidám pajtásuk, — aki nem is idegen szemükben, sőt alapszabályban véve ők jó ismerősök. Egy új gyermeklap a kopogtató. A Jó Pajtás. Azt hiszem, hogy nagyon sok gyerek kiált föl így, mindjárt az első látásra:

— Nini, hiszen ismerem én ezt a pajtást. Ismerem minden íróját. Mert a pajtás a régi, csak a ruhája új. Szervusz Jó Pajtás!

Valóban, a pajtás a régi. Azok, akik a Jó Pajtás-t írják, egytől-egyig jártak már mesélni a kis emberek közé. Veleményi érezte szükségét annak, hogy a nagyok közül leszálljon az apró nép közé s tréfálkozzék vele, mesélgessen neki. Alig lehet Magyarországon gyermek, aki egyiket, másikat ne ismerné, ne szeretné és örömmel ne telepedne azok közé, akik hallgatják. A Jó Pajtás hát valóban a régi pajtásosság jussán látogat el a magyar gyermekek közé. Hogy hoz-e új mesét? A Jó Pajtás erre azt feleli a gyermekeknek:

— De hozok ám! Annyit, hogy a griffmadár se bírja el a hátán. Hiszen épen azt akarom elmondani, hogy most már én fogom szállítani a mesét.

Minden vasárnap megérkezem s hozok annyi mesét, tréfát, vig és komoly történetet, mulattató és tanulságos dolgot, hogy jut belőle a hét minden napjára. Elmegyek az erdőbe és meglessem annak a beszédét: minden hangja egy-egy mese. Elmegyek a rétre és kihallgatom virágainak susogását: minden virág szemében egy-egy mese. És szétnézek a falun, városban, Magyarországon és a nagy világban, utazom gyalog, kocsin, vasúton, automobilon, fölkapaszodom még a repülőgépre is, hogy nektek új, friss, érdekes dolgokat beszélhessek el. Fölkeresem Magyarországon legkiválóbb költőit, íróit s elhozom kertjükből a legmosolygóbb virágokat: a legbájosabb meséiket. A tudósok gyümölcsösébe is ellátogatok és kérek számotokra tudományuk terméséből egy-egy csinos kosárcsokra való.

Ezt feleli, ezt üzeni a Jó Pajtás a magyar gyerekeknek. Kip, kop, tehát! A Jó Pajtás kér bebozsátást!

A Jó Pajtás Aradon kapható ifj. Klein Mór könyv- és papíruzetében.

* *Kettős szereposztás a színháznál.* Dicséretreméltó rendszert honosított meg a színházi szezon kezdetével Szendrey Mihály. A kettős szereposztás rendszerét hozta be, amit a fővárosi színházaknál régen és a művészi színvonal elnyerésére kultiválnak. A vezető szerepeket párosával osztják ki és a publikumnak alkalma lesz egyes jelentősebb szerepeket különböző alakításban megismerni. Ez a kettős szereposztás művészi szempontból is értékes, mert fokozottabb ambícióra sarkalja a szereplőket, akik nemes versenyre kelve tudásuk legjavával fogják az így kiosztott szerepeket kreálni. A nyáron új betanulással színre került Az ember tragédiájának Luciferjét felváltva Dolly és Szendrey fogják játszani, a Tatarjárás Mogyo-

rossy-ját, az Erdészleány Krisztináját Rontay Boriska és Dióssy Nusi adják felváltva és az ezután színre kerülő darabok főbb szerepeit már az új rendszer szerint tanulják be a társulat tagjai.

* *Bleriot az Urániában.* Az egész ország lázas érdeklődéssel várja Bleriotnak, a nagy aviatikusnak budapesti látogatását. Az Urániaszínház megkíméli az érdeklődőket a Budapestre való utazás fáradsalmaitól, amennyiben természet után készült mozgófényképben mutatja be Bleriot legutolsó bresciai repülését. A hatalmas látvány megérdemli, hogy mindenki a legnagyobb érdeklődéssel viseltessék az Uránia előadásai iránt. A Hortobágy lakójepe nagy tetszést aratott a mai bemutató előadáson. Különben is olyan fényes műsorral rendelkezik az Uránia, hogy alig lehet egyik képet a másik rovására kiemelni. Az igazán nagyértékű műsor még csütörtökön és pénteken kerül színre. 791

Az áruló kabát.

A miniszteri tisztviselő válopöre.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, szeptember 29.

Előkelő budapesti társaságokban egy érdekes válopör történetéről beszélnek mestanában. A válopör hőse egy magasrangú, már nem éppen fiatal miniszteri tisztviselő, közvetlen oka pedig egy női kabát, egy szép, kék selyemből való női felöltő.

Hogy elején kezdjük a dolgot, a miniszteri tisztviselő meglehetősen papucskormány alatt nyugott. Nem a minisztériumában, hanem otthon, ahol felesége egy, szigorú világnézetű uriaszony, a komornyiktól kezdve férjéig mindenkiel érezte erkölcsi felfogását.

A múlt héten történt, hogy a férjnek egy jubiláris ünnepségen és azt követő lakomán kellett résztvennie. A megjelenés szinte kötelező volt és ellene az asszony sem emelhetett semmi kifogást. Meghagyta természetesen urának, hogy az ünnepi vacsora után haza jöjjön, érthető azonban, hogy a boros és pezsgős lakoma után a férj elfelejtette felesége utasítását.

A jubiláló vidám társaság a vendéglőből egyik éjjeli kávéházba tért be. A kávéházban tovább folyt a mulatás és a pezsgő, úgy, hogy a miniszteri tisztviselő állásához és korához nem méltó módon becsipett. Mikor tehát a hangos társaság a kávéházból egy másik mulatóhelyre készült indulni, a tisztviselő már végleg elfeledkezett minden férji hűségéről és csupán az jutott eszébe, hogy az éjszaka hűvös, neki pedig nincs felsőkabátja. A kávéház egyik vidámkasszírnoje, aki egy szeparéban az imént együtt mulatott a miniszteri tisztviselővel, ajánlkozott, hogy szerez egyik pincértől kabátot, amit azután majd a tisztviselő másnap visszaküld a kávéházba. Az ajánlat elfogadtatott és a pincér felsegítette a kölcsönkapott kabátot.

— De szűk ez a kabát! — mormogta az álmos tisztviselő, de mikor látta, hogy barátainak nagyon tetszik a felöltő, megnyugodott és ment tovább, egyik mulatóból a másikba...

Hajnali három óra után hazavetődött a férj. Felesége még ébren volt és izgatottan kiáltott urára:

— Hallja kérem, ilyenkor kell hazajönni...! Azután meg micsoda kabát van magán?...!

— Hideg lett estére — dörmögte a férj — és a vendéglő pincére kölcsön adta a kabátját.

— Ez egy pincérnek a kabátja?! — szölt most már magából kikelve az asszony. Odament férjéhez, szinte letépte róla a kabátot és a becsipett ember orra alá dugta:

— Ez a kék selyem kabát a pincéré, mi?!!

A miniszteri tisztviselő a női kabát láttára hirtelen kijózanodott. De már későn volt. Az asszony ügyvédhez ment és most bíróság előtt van a válopör az inkriminált női kabáttal együtt.

Kristóffy József cikke a válságról és a választóreformról

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 29.

A bécsi *Neue Freie Presse*-nek mai számában érdekes vezércikk jelent meg Kristóffy József, a Fejérváry-kormány volt belügyminiszterének tollából „Az általános választói jog és a magyar válság” cím alatt. A cikk válasz a „Presse” múlt vasárnapi cikkére, mely szintén a magyar válságról és ezzel összefüggésben a választóreformról szólott s megemlékezett Kristóffynak a reform körül való szerepléséről. A Fejérváry-kormány volt belügyminisztere most válaszul hosszú cikket ír a „Presse”-ben, kifejtve ebben a válságról és a választóreformról való véleményét.

Kristóffy cikke elsősorban rámutat arra, hogy a választóreform előtérbe nyomulása nem tisztán az udvar politikájának eredménye. „Az általános választójog — mondja — a népnek kívánsága és posztulátuma és ha a kívánságban az uralkodó és a nép találkoznak, akkor az lehet egészséges politika szemben a beteg közjogi sérelmi politikával, de semmiképen sem programja vagy mentőhorgonya egy udvari embernek és nem pusztán az udvari politikának tett szolgálata.”

Hosszabb történelmi fejtegetésben mutat rá ezután Kristóffy arra, hogy csak az általános választójog vehet véget a folytonos sérelmi politikának. Már Bánffy Dezső is egy közjogi kérdésben támadt technikai obstrukciónak esett áldozatul. Széll Kálmán a kisebbség szimpátiájának megnyilvánulása mellett hagyta el a bársonyszéket az obstrukció miatt. Ugyanez sodorta el Kluen-Héderváryt és Tisza István gróf is az obstrukció kisebbségnek lett az áldozata. A Fejérváry-kormányt követi a koalíciós uralom. Ez paktummal volt kötelezve az általános választói jog létesítésére, de nem tudott és nem akart feladatának eleget tenni. Bekövetkezett a kormányválságok és alkotmányválságok ideje. És mi a haszna az évek óta húzódozó krízisnek? Közgazdasági hanyatlás, jelzalogleveleinknek a külföldről való visszadobása, óriási mértékű kivándorlás és a tuberkulózis pusztítása. Békétlenség a nemzetiségekkel, tarthatatlan állapot Horvátországban. Azok az ajándékok, melyekkel a választó osztályokat, különösen a hivatalnokokat lekötelezik, több mint száz millió koronával terhelik meg a költségvetést. Az engedmények politikája hiábavaló, mert ezzel csak az étvágyat növelik. Az engedmények csak huszonnégy órára elégitik ki a közbenjáró politikusokat és a követelődő osztályokat, a népet azonban agyonterhelik és így felüti a fejét a deficit réme. Ez a politika növeli a hivatalnok — proletáriátust és a jelen nemzetgazdasági képe: *uri koldusok, akiket parasztkoldusok tartanak el.*

„Ha most én — mondja tovább Kristóffy — azt hirdetem, hogy ez a rendszer tarthatatlan, hogy ennek a parlamentnek, mely az egész országot beteggé teszi, át kell engednie helyét olyan parlamentnek, amely gyökerét a legszélsőbb néprétegekben bírja és amelynek érdeke van a nép bajai és érdekei iránt, akkor kérdeznem kell: melyik politikának ütött az órája, a koalíció politikájának-e, amely az országot a tönk szélére vitte, vagy az enyémenek, amely az egész vonalon megerősödést, a dinasztianak szilárd pozíciót és egy hatalmas Magyarországot jelent? A válságból egyedül a választóreform a kivezető út. Az eddigi sérelmi politika le van törve, kompromitálva van és lehetetlen. Keresztülvitelének egyedüli akadálya a koalíció, amely az uralkodóval szemben az általános, titkos és egyenlő választói jogra kötelezte magát és ezzel a programmal a parlament többsége lett. A koalíció felbomlása elhárította most ezt az egyetlen akadályt. Ha most egy új kormány lép a választók elé az általános választójog programjával, az éppen úgy meg fogja kapni a választók többségét, mint megnyerte azt ugyanezzel a programmal a koalíció, de akkor már olyan emberek ülnek majd a kormányasztalnál, akik amit hirdettek, meg is akarják tenni és mert akarják, keresztül is viszik. Hogy a legközelebbi választások

a 67-esek elbuktatják, az egyszerűen lehetetlen. Ma sincsenek 67-esek a parlamentben, mert az iga. 67-es alap a közjogi kérdések tartós kikapcsolása és a gazdaságiak helyes megoldása. Ez még volt már a 61 és 48 politikájából. Új politikát kell inaugurálni: a XX. század politikája a XIX.-é helyett, a becsületesebb dualizmus tereteiben az erős népre támaszkodó Magyarországon. E célra egyedül eszköz az általános, egyenlő és titkos választójog. Ha a korona megengedné a választóreform elejtését, ez az engedmények politikájának katasztrófája. A lépése volna. Beismerése volna az annak, hogy Magyarország áramlatok és ellenáramlatok, kormány- és alkotmányválságok nélkül nem existálhat, hogy Magyarországnak állandó betegsége, akut krízisben kell élnie, hogy egyáltalában élhessen; ez a beteg állapotnak politikai végcélle való kitűzése volna, amely előbb vagy utóbb eluralkodva katasztrófája lesz mindazoknak az intézményeknek, amelyek nekünk értékesek és drágák, katasztrófája lesz Magyarországnak és az egész monarchiának.

HIREK.

Russu-Sirianu távozása.

Károlyi Gyula gróf sajtópöre mia ft.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 29.

A magyarországi román politikának egyik ismert és erős agitativ természetű embere visszavonul erről a küzdőtérrel, bucsut mondva egyben Magyarországnak is. Russu-Sirianu János, az aradi Tribuna volt szerkesztője és alapítója s az országos nemzetiségi párt volt tagja Bukarestbe ment, ahol állandóan letelepedett.

Russu-Sirianu távozása kétségtelenül összefüggésben áll ama sajtópöreivel, melyekben legközelebb került volna a sor ítéletre. Így belekeült Russu, akaratán kívül, abba a sajtópörbe, melyet Károlyi Gyula gróf aradi főispán indított a „Tribuna” ellen. A házkutatás alkalmával lefoglalt kéziratból konstatálták, hogy az Russu írása és ezután Savu Konstantin, a felelős szerkesztő nem akarta a sajtójogi felelősséget vállalni azért a cikkért, amelyben az aradi főispánt erős vádakkal illették. Miután Russu külföldön van, az eljárás ellene sem folytatható s valószínűleg a kiadót vonják felelősségre.

Russu-Sirianu János, mint a Tribuna írja, Bukarestben publicisztikával és irodalommal foglalkozik. Régebben volt már a romániai fővárosban újságíró, majd 1891-ben a nagyszebeni Tribunához ment és később Aradon a „Tribuna Poporului” címen román napilapot alakított, amely a nagyszebeni Tribuna megszűntével annak címét vette fel. Tevékeny részt vett a román nemzetiségi párt aktivitási mozgalmában, amelynek során a kisjenői kerületben nemzetiségi programmal megválasztották. A legutolsó választáson Lázár Zoárdal szemben kisebbségben maradt. Utolsó műve, melyért bírói eljárást indítottak ellene, a Jobagia című könyv volt, melyben a románság helyzetét ismertette a magyar jobbágyság elnyomtatásában és küzdelmeiben.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 30-án az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— A fiumei kormányzó lemondása. Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó, aki a kormánynak benyújtotta lemondását, ma délelőtt meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt s hosszasan tanácskozott vele fiumei ügyekről.

— Az autobus-felügyelő bizottság ülése. Ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével az autobus-felügyelő bizottság zárt ülést tartott, amelyen, mint értesülünk, az üzemigazgatónak a körforgalomra vonatkozó előterjesztését tárgyalták. Szathmáry Károly üzemigazgató azt jelentette, hogy a körforgalom az eddig gyűjtött adatok alapján, nem mondható hasznot hozónak, mert míg a főúton járó kocsik 53 fillér, a körforgalmi kocsik 13 fillér hasznot hajt. A bizottság azonban a jelentés alapján nem hozott határozatot, mert az adatokból nem arról győződött meg, hogy a körforgalom nem lenne fentartandó. Valószínű, hogy a hiba ott van, hogy a kocsik a külső periferián nagy időközökben közlekednek csak s a közönség a hosszú várakozási idő miatt nem használja kellően a kocsikat. Azért mindama kérdések tanulmányozására, melyek az üzem kezelésére, karbantartására, jövedelmezőségére, vezetésére vonatkoznak, a felügyelő bizottság szakkérdésekből álló szűkebb bizottságot küldött ki és utasította, hogy tegyen javaslatot a netán szükséges intézkedésekre. A bizottság tagjai: Sármezey Endre, Szathmáry János, Czinner Béla, Dicker József, Reizinger Sándor, Virágh Lajos és Szathmáry Károly. Ez a bizottság fogja megállapítani azt is, vajjon a múlt havi közgyűlés elé terjesztett forgalmi kimutatás helyett mérleg készítené-e már most évközben, vagy pedig az üzleti évr zárástával mutatandó ki az üzem vagyona és teher mérlege. Az említett forgalmi kimutatásban feltüntetett deficitre vonatkozólag a felügyelő bizottság azt az álláspontot foglalta el, hogy a hiány kimutatása nem a kereskedelmi elveknek megfelelően történt, mert például az amortizációra fordított összeg nem szerepelhet mint hiány a kimutatásban és nem szabad szem elől téveszteni, — mondotta a bizottság egyhangulag — hogy az utasok számára megőszörződése egy ipari és kereskedelmi városban oly erkölcsi jövedelem, mely szintén számításba veendő. Az üzemigazgatónak az autobus soffőröknek és kalauzoknak fizetés javítására vonatkozó javaslatát a tanáshoz tette át a bizottság javaslatával és végrehajtás céljából.

— Görgey Arthur betegsége. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délelőtt részletes hírek terjedtek el a fővárosban Görgey Artharról. Azt beszélik, hogy Görgey nagy beteg és állapota életveszélyes. Visegrádról érkezett jelentések szerint azonban a hír ilyen alakban túlzott. Görgey rosszul van ugyan, de állapotát nem ad aggodalomra okot. A betegség onnét származott, hogy a balszemén érrepedés történt, amely megviselte az agastyánt. A beteg egyébként ágyon kívül van és karosszékében ülve várja a betegség lefolyását.

— Kóburg Lujza hercegnő balesete. Fővárosi tudósítónk jelenti: Kóburg Lujza hercegnő, aki mint megirtuk, Magyarországon akar letelepedni, ma reggel Mattasich-Keglevich kiérteben automobilon elindult Budapest felé. A schwehati uton automobila összekerült szolgáinak automobilaival, melyen máháik is voltak. A két gép felfordult s a bennülők és a csomagok kiestek, szerecsére azonban senki sem sebesült meg. A hercegnő ezután automobila visszavert Bécsbe, ahonnan gyorsvonattal Budapestre utazott és ide ma este megérkezett.

— A minorita rend jubileuma. Ez évben ünnepli a minoriták rendje alapításának 700 éves jubileumát s ez alkalomból minél fényesebb ünnepek keretében üli meg a rend alapítójának, assisi sz. Ferencnek ünnepét. Az egész világon elterjedett rend ünnepeiből az aradi rendház is kiveti részét, annál is inkább, mert az aradi rendház mint az egész magyarországi rendtartomány főnökének székhelye első sorban van hívatva az általános ünnepekben részt venni. A Rendalapító ünnepét, október 4-iki sz. Ferenc napját Aradon három napos előünnepség előzi meg. A részletes program a következő: Október 1-én, pénteken d. u. 5 órakor sz. beszéd és olvasó-ajtatosság. Október 2-án szombaton d. e. 10 órakor énekes sz. mise, melyet Zárkövy Bonifác plébános helyettes celebrál, este 5 órakor szentbeszéd és ajtatosság. Október 3-án vasárnap d. e. 10 órakor szentmise, tartja Monay Ferenc dr. rendtartományi titkár, utána egész nap az Oltáregyesület szentségimádása; este 5 órakor szentbeszéd és ajtatosság. Október 4-én hétfőn sz. Ferenc ünnepén d. e. 10 órakor ünnepélyes sz. mise, melyet Lakatos Ottó dr. tartományi főnök celebrál, közben ünnepi beszéd; este 5 órakor befejező szentbeszéd és áldás. Az esti ajtatosságokon Weichart Aurora és Müttermüller József által vezetett műkedvelő énekkar fog énekelni; a szent beszédeket Monay Ferenc dr. tartja.

— Szathmáry Geyza idézése. Néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk Szathmáry Geyza volt pécskai katolikus lelkész ügyeiről. Szathmáry hirtelen elhagyta állását, eltávozott Pécskáról és azóta nyoma veszett. Az aradi törvényszék most a következő végzéssel idézte meg:

Idézés.

16219—1909. Az aradi kir. törvényszék közbirre teszi, hogy Söllőssy Zsigmond dr. pécskai ügyvéd által képviselt Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság m.-pécskai bejegyzett cég felperes, ismeretlen tartózkodása Szathmáry Geyza, volt m.-pécskai róm. kath. plébános, alperes-ellen, 1500 korona tőke és járuléka iránt rendes váltókeresetet adván be, a per jegyzőkönyvi tárgyalására 1909. évi október hó 30. napjának délelőtti 9 óráját ezen kir. törvényszék pertárába kitűzte és hogy ismeretlen tartózkodása iránt képviselésére ügygondnokul Ludig István dr. aradi ügyvédet kinnevezte.

Egyszersmind felhívatik az ismeretlen tartózkodású alperes, hogy a részére kirendelt ügygondnokot a célszerű védelemre nézve kellőleg utasítsa, vagy a bíróságnál más ügyvédet nevezzen, ellenkező esetben pedig mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa. — Kelt Aradon, 1909. évi szeptember 16. napján. A kir. törvényszék, mint váltóbíróság.

— Gyulai Pál betegsége. Egy budapesti köznyomatós lap írja: Gyulai Pál, a nagynevű veterán író egészségéről az utóbbi napokban aggasztó hírek kerültek forgalomba. Ezzel szemben hitelesen jelenthetjük, hogy az agg író, aki állandóan Sándor-utca 13. szám alatti házában tartózkodik, előrehaladott korához mérten kitűnő egészségnek örvend. A múlt héten emésztési zavarok bántották, de muló bajából Farkas László dr. udvari tanácsos, háziorvosa teljesen kigyógyította.

— Titokzatos eltűnés. Lapunk tegnapi számában e címen írtunk arról, hogy Göllner Ilonka, Angyal-utca 10. szám alatt lakó leányka nyomtalanul eltűnt. Némelyek azt hitték, hogy a gyermekleány Nagyváradra ment. Most azonban kiderült, hogy Göllner Ilonka Zomborban lakó bátyjához utazott s erről nem értesítette hozzátartozóit, akik aggódtak miatta. Hozzátartozói legnagyobb örömeire azonban tegnap hajnalon megérkezett Aradra s elmondta, hogy csak a bátyját akarta meglátogatni, azért utazott Zomborba.

A VÉRSZE ÉNYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek újat állják, képezik a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmebe venni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

világszerte ismert sikerének titkát. A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

SPORT.

+ „Bácska“ Szabadkai Athletikai Klub Aradon. Rendkívül érdekes football mérkőzésben lesz része városunk közönségének vasárnap, azaz október 3-án délután fél négy órakor az Aradi Athletikai Klub Török Gábor-utcai sporttelepén. Vendégül látja e napon az Aradi Athletikai Klub a Délmagyarországi kerület tavalyi bajnoki csapatát a „Bácska“ Szabadkai Athletikai Klubot, hogy csapatával az ez évi bajnoki forduló őszi mérkőzését megtartsa, Bácska csapata rendkívül fejlett technikájú játékosokból áll, mi nem kevésbé mondható el az AAK. csapatáról sem, mely emlékezetes pünkösdi mérkőzéseiben két első osztályú fővárosi csapat felett aratott szenzációs győzelmet, — s legutóbb is az Aradi Postások fejlődő csapata felett 3:0 győzelmet biztosított magának. A vasárnapi mérkőzés az ez évi bajnokság eredményére döntő fontosságú lesz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

W. Ujszentanna. A „Jósziv“ sorsjegyeknek két száma van, tessék mindkettőt közölni, akkor értesítjük az eredményről.

N. I. Gurahonc. Az illető beteg csak a pénztár orvosának felülvizsgálati jelentésével ellátott és az igazgatóságához intézett kérvénynek az igazgatóság által való megszavaztatásakor mehet fürdőbe, de csakis abba, melyet az orvosi vélemény alapján az igazgatóság kijelöl. Ez is csak akkor lehetséges, ha az igazgatóságnál a kellő rendelkezési alap nincs tulterhelve. Ez esetben minden gyógykezelési díjat a pénztár visel.

Sch. G. Zaránd. Bazilika sorsjegyei közül a 807. és 4689. sorszámok a törlesztési huzásban kihuzattak. Ezeket Wallfisch Armin bankháza be is váltja. Többi sorsjegyeit még nem huzták ki.

T. S. M. Pécska. Sorsjegyei eddig nem nyertek.

ÁRGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktöze.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 29

Amerika 1 1/2-el magasabb. Kínálat megfelelő, vételkedv korlátolt. 20 ezer mm. alig tartott.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.00—7.01	7.00—7.01
Buza 1909. októberre	14.05—14.06	14.04—14.05
Buza 1910. áprílisa	14.03—14.04	14.04—13.05
Rozs 1909. októberre	9.55—9.56	9.55—9.56
Zab 1909. októberre	7.37—7.38	7.39—7.40
Rozs 1910. áprílisa	9.93—9.94	9.94—9.95

Zárlat 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	...	668.—
Magyar hitelrészvény	...	771.25
Városi villamos vasúti részvény	...	300.25

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

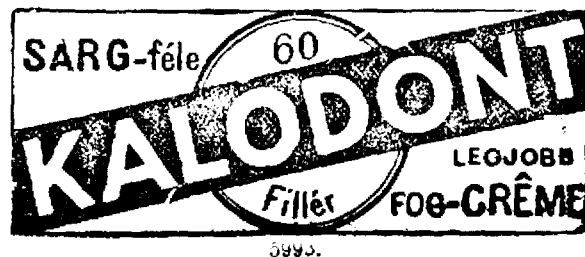
1909. szeptember 29.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	...	13.10—13.20
76	...	13.20—13.30
77	...	13.30—13.40
78	...	13.40—13.50

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	...	13.00—13.10
Rozs uj	...	8.75—9.80
Árpa uj	...	6.40—6.50
Zab uj	...	6.40—6.50
Tengeri régi	...	7.20—7.25

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi szeptember hó 30-án:

C) bérlet.

C) bérlet.

Itt először:

Lupin Arsen.

Színmű 4 felvonásban. Irták: Francis de Croisset és Maurice Leblanc. Fordította: Adorján Andor.

SZEMÉLYEK:

Charmareca	Ditrói Mór.	Charolais	Kulesár L.
Guerchard	Várnai Jen.	Kries ov	Harmath J.
Gournay	Polgár S.	Germaine	Kuu Irén.
Vizsgálatbíró	Leővey Leo.	Victoire	Follinausé E.

Kezdeté este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bérsó Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. szeptember 30-án, csütörtök:

1. Végzetes tubák. Kacagató. — 2. Hortobágy. Látványosság. — 3. Jóslat. Dráma. — 4. Kellietlen kaland. Bohózat. — 5. Az orosz-perzsa há. ár. Termézet után. — 6. Pali és neje. Hamoros. — 7. Párhaj. Dráma. — 8. Ble-riot legújabb repülése. Termézet után.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.*

Almai Albert Laci

Aradmegye egyik legjobb primása és zenekara megkezd

téli szezonját

Központi-szállodában.

Ma, csütörtökön katonazene Gambrinus-étteremben. Szabad bemenet.

Hölgyközönség

szives figyelmébe!

Legolcsóbb árak!

Kizárólag elsőrendű gyártmányok

mindennemű

3511

bel- és külföldi pipere különlegességek

és

Háztartási cikkekben.

Arc-cremek
Hölgyporok
Kézfinomítók
Szappanok

Hajfestékek
Hajvizek
Hajporok
Brillantínok

Illatszerek
Illatos porok (Saschet)
Kölni vizek
Szoba illatok

Hajkefék
Hajtük
Fésük
Hajgöndörítők

Fogkefék
Fogpaszták
Fogporok
Szájvizek

Körömpaszták
Köröm emailok
Köröm vizek
Köröm olajok, resze-
lők és poliszolok

Legfinomabb angol rumok és orosz teák, francia cognac, likőrök és likőreszenciák, valódi hollandi cacao porok, gyermek-táp: zerek és hús kivonatok.

Szivacsok, szivacs hálók és mosdóruhák, parkettpaszták és parketviaszok, fényesítő kefék, ruha, fém, cipőtisztító szerek, stb.

Gummiáruk, kötszerek és betegápolási cikkek

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria
Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. szám.

3562

ÖSMERIMÁR
AZ
ÓRIÁS FEDÁK
CIPŐ-KRÉMÉT?

Egy óriás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elégséges a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és bőrkereskedésben.

Ára 30 fillér.

Arad és erdélyi képviselő: Szemző Ármin Arad.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben. Arad legnagobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész 2761
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereletnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kiköcsönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány és gombkötő áruk nagy raktára.
3537

Rendelések a legizlésebb kivitelben, gyorsan készíttetnek.

Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete
Őszi
cipő-árjegyzéke.

Női-cipők:

Komot lasztig	...	frt. 1.50
Kivágott cipő zergebőrből	..	2.— feljebb
Regatta	..	2.80
Regatta	zsevrőbőrből	4.50
Püzös	zergebőrből	3.60
Püzös	zsevrőbőrből	5.50
Gombos	zsebőrből	4.80
Gombos	zsevrőbőrből	6.50

Férfi-cipők:

Cugos cipő, sima, vikszos	...	3.30
Cugos cipő, bezeces, vikszos	...	4.—
Bergsteiger cipő, tükrőbőrből	...	4.80
Cugos cipő, sima, dongola könnyű	...	5.—
fájós lábakra	...	5.—
Bergsteiger cipő, zsevrőbőrből	...	6.50
Cugos cipő, bokszbőrből	...	5.80
Bergsteiger cipő, bokszbőrből	...	6.20
Bergsteiger cipő, barna zsevrőbőrből	...	7.50
Fél cipő, zsevrőbőrből	...	5.—

Gyermekcipőket minden nagysághan raktáron tartunk. 3185

Vidéki megrendeléseknél a lányomat papírra lerajzolni kérjük. Utánvét mellett szállított áruknál 8 napon belül a meg nem felelőt becsereljük.

Őszi cipő-ujdonságok.

Valódi amerikai czipők
Weinberger János cipő áruházában
Kaphatók. 2095
Arad, Andrassy-tér 20.
Telefon szám 312.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. köszönetet értesíteni, hogy a Boczkó-utcában levő, volt Arangy csillag szállodát és vendéglőt átvettem és azt személyes vezetésem alatt

„Vas-hid szálloda“

név alatt tovább vezetem.

Tiszta teljesen átalakított szobák ára 60 kr.

Vendéglőmben minden időben kóser izletes ételek és italokról gondoskodom. Főtörökvésem igen tisztelt vendégeim pontos és gyors kiszolgálással minden tekintetben kielégíteni. 3366

Szives pártfogást kér

CZITROM JANKA,
szálloda és vendéglő tulajdonos.
Hideg buffet. Kóser felvágottak.

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 51

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Herling Mihály

Arad, Kossuth-u. 66. (Czernóczy-mellett)

üveg, porcellán és kőkereskedése. 3331

Elvállal mindenemü üvegezési munkákat legjutányosabb árban úgy vidéken is.

Uj női kalapdiszító terem.

Van szerencsém a n. é. uri hölgyközönség szives figyelmét felhívni

kalapdiszító teremre,

hol hosszú évek során át Bécsben szerzett tapasztalataim alapján módomban van a legdivatosabb és izléses kivitelben, minden uri igénynek megfelelő nőikalapokat átalakítani, diszítani, festeni és ujakat modell után készíteni.

Szives pártfogásért esedezve maradok

kittünő tisztelettel

Poltzer Irén

kalapdiszító.
3550 Tökölly-tér 4., I. em.

Tűzifa eladás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint a rindemű és osztályu saját erdő és földbirtokomról termelt

tűzifát

szállítok Berzovai (Aradmegye) faraktárból (waggon) vasuti kocsirakományban.

Ezenkívül ajánlom legjobb minőségű száraz, **ölbe rakott tűzifát Arad-óvár-tér 10. szám,** a várhid előtti volt vámháznál levő faraktáramban.

Házhoz szállítok 50 kilogrammon felüli mennyiségű felvágott és aprított tűzifát, egy métermázsa ára K. 1.60-tól K. 2-ig.

Ugyanitt kapható jó minőségű téglá is.

Arak megtudhatók és megrendelhetők:

Novák Péter vaszojai földbirtokos tulajdonosnál Arad, Weitzer János-utca 19. Telefon 670. szám. (Októbertől saját házában Teleky-utca 4. szám, görög keleti püspöki palotával szemben.)

Vagy Arad, Óvár-tér 10. számú raktárában, telefon 579. szám (várba vezető Maroshid előtt, volt vámház épületben.)

Novák Péter,
fakereskedő.

3084

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeleket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Magánház

Aulich Lajos-u. 10. sz. a. azonnal eladó. Bővebbet Rákóczy-utca 10. 3738

Keresek november 1-ére

2 szobás lakást, esetleg egy nagy szobát konyhával. Cim kiadóhivatalban. 3729

Keresek egy jóforgalmu

vegyeskereskedést ital és tőzsdével, esetleg házzal. Ajánlatok „Uzlet jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3728

Krausz Paulin

könyv- és papirkereskedése, Színházépület, 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Szépirodalmi és ifjúsági művek, tankönyvek, rajz- és írószerek az összes helybeli intézetek részére. Diszlevalpapírok a legolcsóbb áron. Divatlapok és folyóiratok egyenként és bérletben. Telefon 511. sz. 3241

Kovaszincon eladó

egy 8. kat. hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Réval-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2928

Egy modern ház

bérbe adandó. Mikes Kelemen-utca 14. sz. 3727

Ügyes segéd és tanuló

fizetéssel azonnali belépéssel felvétetik Pick Ernő divatáru cég-nél. 3735

Elárúsítónő

kenyérüzletbe felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 3726

Rövid zongorát

jókarban veszek. Cim a kiadóhivatalban. 3464

Ház eladás!

Margit-utca 8., Lehel-utca 14., Ujmikálaka 444., Ujmikálaka 443. új házak előnyös feltétel mellett olcsó ár mellett eladó. Bővebbet Klein József, Radnai-ut 10. 3324

Egy jó forgalmu,

40 éve fennálló fűszerüzlet ital-mérés és dohány engedélylyel más vállalat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3684

Keresek

novemberi belépésre raktárnoki, munkafelügyelői vagy bármely hasonló állást. Hack János, Borosjenő 3696

Szőlőcsomogoló papir,

kosár függőgyék jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 2922

Egy Yost Irógép

teljesen jó karban eladó, ugyszintén két vasredőny és egy nagy tűkör tüvegábla. Cim a kiadóhivatalban. 3711

Gyakornok

fűszernagykereskedésbe kezdőfizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatokat „Gyakornok“ jeligére a kiadóhivatal továbbít. 3724

Őszi Divat Album,

utcai, házi toalette, Costüm, Blous és alj, valamint gyermekdivat album összesen 700 divatképet tartalmaz. a vaskos, 70 oldalas könyv ára színes képekkel K. 250 Kapható: Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Aradon. 173

Napi 5—10 korona

jutalék mellett előfizető gyűjtők kerestetnek. Cim a kiadóhivatalban. 3698

Ügyes

fiatal uri leány, házi kisasszonynak ajánlkozik helyben vagy vidékre. Cim a kiadóhivatalban. 3658

4988—1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A kisjenői kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Sonnenfeld Zsigmond nagyváradi ügyvéd és csatlakoztatott társai végrehajtatónak Lakatos József kisjenői lakos végrehajtást szenvedő elleni 77 kor. 70 fill. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, a kisjenői kir. járásbíróság területén levő,

Kisjenő községben és határában fekvő, a kisjenői 89. sz. tkjvben A. +. 2. rend, 98. hrsz. alatt felvett beltelkes házra az árverést 3200 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi november hó 22. napján d. e. 9 órakor ezen kir. járásbíróság tkvi irattári helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb árban eladni nem fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 320 kor.-t készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő a bánatpénzt az árverés befejeztével nyomban a vételár 10%-ig kiegészíteni köteles.

Kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.

Kisjenőn, 1909. évi szeptember hó 2. napján. 3734

Tabajdy,
kir. ítélőtáblai bír.

Diamant Jenő

épület- és disztribútor.

Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fluska-lával szemben.)

Aradi fűrészgár részvénytársaság

gőzfűrészes és fakereskedés.

Telefon szám 711.

Van szerencsénk a t. favásárló közönségnek b. tudomására hozni, hogy Aradon, Radnai-ut 2. szám alatt

gőzfűrészünket

üzembe helyeztük és azt, valamint az azzal egybekötött nagybani és kicsinybani fakereskedésünket **Aradi Fűrészgár Részvénytársaság** törvényszékiileg bejegyzett cég alatt fogjuk vezetni.

Termelünk mindennemű puhafa anyagot, nevezetesen rendes méretű és dimenziós épületfát, deszkát, pallót, léceket és I. oszt. **aradi zsinolyt.** Állandóan nagy készletet tartunk száraz, I. rendű lucfenyő, borovi és keményfa asztalos anyagban, tölgy-oszlopok és gerendákban, mindennemű bogrnárfákban, ugymint bükkhasítványban, küllőben és keréktalpakban végül mindennemű I. rendű tetőcserepekben. Árunkat a legolcsóbb

VERSENY-ÁRAKON

árusítjuk és felhívjuk a t. favásárló közönséget, hogy faszükségletének beszerzése előtt saját érdekében bennünket ajánlattételre felhívjon, hogy bizonyítottan szolgáltatassunk bárkivel szemben is

versenyképességünkről.

Ajánljuk továbbá kizárólag marosmenti származású, teljesen száraz, teljes méretű és tömör ölezésű

tűzifánkat

nevezetesen: I. oszt cserhasábfát, I és II. oszt. bükkhasábfát, cser- és bükk dorongfát végül gyors tüzeléshez, és alágyujtáshoz fenyő tűzifánkat ölbe rakva, vagy kötegekben. **Minden fél öl fához díjtalanul adunk egy köteget fenyő alágyujtot.**

Miután tűzifa üzletünkre különös sulyt fektettünk, a fát nemcsak a **legolcsóbb áron** árúsítjuk, hanem az I. rendű, száraz minőségben, feltétlenül komplett tömör ölezésen és az alágyujtó fenyő kötegfá díjtalan kiszolgálásán felül b. tűzifa vevőink kényelmére **tűzifa-osztályunkat telepünk fa-utcai részére** helyeztük át, ahonnan a tűzifa mindig kövezett, jó uton a legolcsóbb fuvarerővel szállítható el. Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek; kívánatra a tűzifát házhoz szállítjuk és fejszésekéről és fűrészesekről gondoskodunk. Kérjük szíves megbízásait és előre is biztosítjuk pontos kiszolgálásról és legolcsóbb árjegyzékünkről

3731

Aradi ny. a. da részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyára a festőkérei